

<http://www.jyu.fi/library/tutkielmat/306/>

**TULE KANSSANI KIELIKYLPYYN.
MUSIIKINOPETUS KIELIKYLPYMENETELMÄSSÄ**

**Pro gradu -tutkielma
Jyväskylän yliopisto
Musiikkitieteen laitos
kevät 1997
Susanna Kuotola**

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta HUMANISTINEN	Laitos Musiikkitieteen laitos
Tekijä Susanna Kuotola	
Työn nimi Tule kanssani kielikylpyyn - musiikinopetus kielykylpymenetelmässä	
Oppiaine Musiikkikasvatus	Työn laji Pro gradu -tutkielma
Aika Kevät 1997	Sivumäärä 64
<p>Tiivistelmä - Abstract</p> <p>Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää haastattelututkimuksen avulla sitä, mitä hyötyä kielikylpymenetelmälle oppimismenetelmänä on, kun yksi kohdekielellä opetettavista aineista on musiikki. Samalla pyritään selvittämään, mitä hyötyä musiikille on koulussa opettavana oppiaineena, kun sitä opetetaan kielikylpymenetelmässä kohdekielellä.</p> <p>Tutkimus suoritettiin seitsemälletoista mänttäläiselle kielikylpyoppilaalle keväällä 1995, jolloin haastateltavat olivat peruskoulun neljännellä luokalla ja tottuneet menetelmään lähes neljän lukuvuoden rutiinilla. Tutkimusjoukkoon kuului yhdeksän tyttöä ja kohdeksan poikaa.</p> <p>Haastattelun perusteella voidaan todeta, että kielikylvyn tavoitteisiin pääsyä tukee, jos musiikki on yksi kohdekielellä opetettavista aineista.</p>	
Asiasanat kielikylpy, bilingualismi, haastattelu, kohdekieli	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopiston musiikkitieteen laitos	
Muita tietoja	

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	
2. MUSIIKINOPETUS KIELIKYLPYMETELMÄSSÄ	3
2.1 Kielikylpymenetelmä	3
2.1.1 Bilingualismi	5
2.1.2 Kielikylpymenetelmän historiaa	6
2.1.3 Kielikylpy asenne- ja kansainvälisyyskasvattajana	8
2.1.4 Opettajan rooli kielikylvyssä	9
2.2 Musiikki kielenopetuksessa	10
2.2.1 Musiikin ja kielen yhteys	10
2.2.2 Musiikin ja kielen yhteyksien merkitys oppimisessa ja opetuksessa	12
2.3 Laulujen käyttö kielikylpyopetuksessa	13
2.3.1 Oppimateriaali	14
2.4 Kielialueen musiikkikulttuuri ja kansanlaulut sekä niiden hyödyntäminen kielikylvyssä	15
3. TUTKIMUSASETELMA	18
3.1 Tutkimusongelmat	18
3.2 Kvalitatiivinen lähestymistapa	19
3.3 Aineiston keruu ja käsittely	21
4. TUTKIMUSTULOKSET	25
4.1 Taustatiedot	25
4.2 Musiikki oppiaineena	28
4.3 Laulaminen ja kulttuurin tuntemus	37
4.4 Oppimateriaali	42
5. TULOSTEN TARKASTELUA	52
5.1 Musiikki oppiaineena kohdekielellä hyödyntää kielikylpymenetelmän tavoitteisiin pääsyä	52
5.1.1 Musiikki kohdekielen omaksumiskontekstina oppilaan vapaa-aikana	52
5.1.2 Kulttuuri-identiteetti ja musiikki	53
5.2 Musiikin oppimisen päämäärät kielikylpymenetelmässä	55
5.2.1 Kohdekielen musiikille oppiaineena luomat päämäärät ja niiden toteutumien	56
5.3 Oppimateriaali	57
5.4 Musiikin opiskelu kohdekielellä	58
6. POHDINTA	61
LÄHTEET	
LIITTEET	
LIITE 1 Kielikylpyoppilaiden haastattelun kysymykset	

LIITE 2 Avainhenkilön haastattelun kysymykset

LIITE 3 Lupa-anomus Mäntän kaupungin sivistystoimen lautakunnalle

LIITE 4 Lupalomake kielikylpyoppilaiden vanhemmille

LIITE 5 Mäntän sivistystoimen lautakunnan päätös

1. JOHDANTO

Maailman tilanteet muuttuvat koko ajan. Suomen asema Euroopassa on muuttunut ja tulee muuttumaan maamme liittyttyä Euroopan yhteisöön. Tämä kehitys luo meille mahdollisuuksia kehittää itseämme, mutta näillä mahdollisuuksilla on myös vaatimuksensa. Moneen otteeseen on esimerkiksi lehtien palstoilla todettu Suomen materiaalsen ja henkisen kilpailukyvyn riittämättömyys. Kansainvälisyys, monipuolisuus, yksilöllisyys ja muuntuvuus ovat taitoja, joilla hyödynnetään esimerkiksi Suomen teollisuutta ja vientiä.

Kielikylpymenetelmä on tulevaisuuden oppimismenetelmä Suomessa. Se tukee näitä edellä mainitsemiani taitoja tarjoten kaksikielisyyden korostaen esimerkiksi luovaa ajattelua ja kekseliäisyyttä.

Musiikinopiskelun tavoitteet ja mahdollisuudet tukevat myös näitä edellä mainitsemiani taitoja vahvistaen oppilaiden persoonallisuutta, oma-aloitteisuutta, havainnointia, yhteistyötä, toisen huomioonottamista, monipuolisuutta ja moniarvoisuutta. Se perehdyttää itse tehdyn ja koetun kautta erilaisiin kulttuureihin ja aikakausiin. Se kehittää makua, suvaitsevaisuutta, kommunikointivalmiutta ja ilmaisua.

Mäntässä alkoi syksyllä 1990 ainutlaatuinen ja ennakkoluuloton kokeilu, jonka avulla lapsi oppii vieraan (=englannin) kielen muun oppimisen sivutuotteena. Koska kokeilu ei ollut minikään tutkimuslaitoksen alainen, sen luotettavuus herätti myös paljon huomiota sekä paikallisesti että valtakunnallisesti.

Kiinnostuksen kohteena tässä tutkimuksessa on musiikin oppiminen ja -opetus osana kielikylpymenetelmää: bilinguaalinen musiikkikasvatus. Pyrin tarkastelemaan, mitä yhteyksiä musiikilla ja kohdekielellä sekä niiden oppimisella on.

Tutkimuksessani haastattelin seitsemäätoista kielikylpyluokan oppilasta Mäntän Savosenmäen ala-asteelta. Haastateltavat olivat 10-11 -vuotiaita, peruskoulun ala-asteen neljäsluokkalaisia.

2. MUSIIKINOPETUS KIELIKYLPYMETELMÄSSÄ

2.1 Kielikylpymenetelmä

Kielikylpymenetelmä on opetusmenetelmä, jonka tavoitteena on, että jokainen kielikylpyluokan oppilas oppii toisen kielen kadottamatta äidinkieltään ja omaa kulttuuri-identiteettiään. Tavoitteeseen päästään, kun kielikylpyoppilaalle annetaan peruskoulun ala-asteen oppimäärän opetus kohdekielellä. Kielikylpyopetus seuraa peruskoulun opetussuunnitelmaa, ja opetuksen tavoitteet ovat opetussuunnitelman kanssa yhtenevät.

Opetusmenetelmälle on ominaista se, että lapsia opetetaan kielellä, joka on paikallisen vähemmistön kieli eli lapsilla on myös vapaa-aikanaan mahdollisuus kuulla kohdekieltä ja käyttää sitä eri konteksteissa. Kouluympäristöstä tulee luonnollisesti pääasiallinen toisen kielen käyttö- ja omaksumiskonteksti. Suomessa kohdekieli on kaksikielisissä kunnissa luonnollisesti ruotsi, toinen kotimainen kieli. Laurénin mukaan (1994, 10) ruotsin kielen kielikylpy on levinnyt Suomen koko kaksikieliselle alueelle. Tästä syystä esimerkiksi opettajan saaminen kielikylpyluokille on rannikkoalueen kunnissa huomattavasti vaivattomampaa, samoin oppimateriaalin hankinta. Mutta maassamme on aloitettu kielikylpyjä myös muilla kielillä. Yksi syy tähän on varmasti lisääntynyt kansainvälisyys. Muut kielet mahdollistavat laajan käyttökontekstin esimerkiksi sähköisessä viestinnässä. Television eri satelliittikanavilta saadaan muiden maiden tv-lähetyksiä vaivattomasti niin yksityiskoteihin kuin kouluihin. Maailmanlaajuisten sähköpostiverkostojen avulla pystytään luomaan ystävyysuhteita ja kommunikoimaan jollain kansainvälisellä kielellä reaaliajassa esimerkiksi koulussa. (Laurén, C. 1991, 19-20.) Esimerkiksi Kanadas-

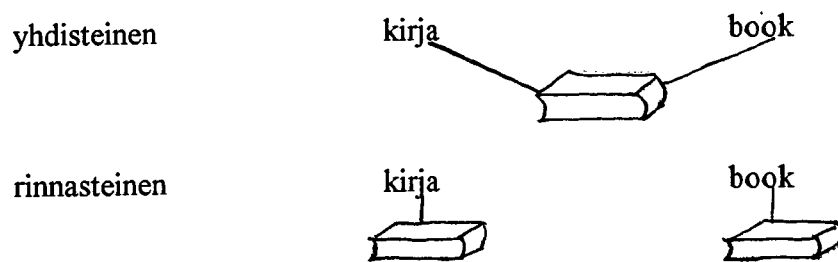
sa suurin syy Arnaun mukaan (1994,13) kielikylvyn suosioon ja leviämiseen on lasten kommunikatiivisen kompetenssin kehittyminen kohdekielellä tehokkaammin kuin muilla ohjelmilla.

Kielikylvyssä kieli on opetusmenetelmä eikä päämäärä. Esimerkiksi varhaista kieliopin opetusta on hyvin vähän. Huomion kohteena on kielen sisältö. Oppikirjojen käyttö on kielikylpyluokalla paljon vapaamuotoisempaa kuin tavallisella peruskoulun ala-asteen luokalla. Ne ovat lähinnä oheismateriaalia, johon oppilaat tekevät itse paljon lisää. Tämä johtuu osaksi oppimateriaalin puutteellisuudesta ja osaksi siitä, että oppilaat halutaan totuttaa jo varhain itsenäiseen työskentelyyn, vastuuseen ja suunnitteluun. (Laurén C. 1991, 20-21.)

Kielikylpymenetelmä on osoittautunut oppimismenetelmäksi, jonka sanotaan lisäävän oppilaiden älyllistä kehitystä. Samalla kielenoppimisessa saavutetaan sellainen taso, jota muilla menetelmillä ei saavuteta. (Hurme 1990, 347.) Laurénin mukaan (1991, 21) kanadalaisia kielikylpyoppilaita tutkittaessa on havaittu heidän kielenkäytössään viitteitä suuremmasta luovuudesta. Samalla tutkimukset ovat osoittaneet, että oppimismenetelmällä on suotuista vaikutus heidän älylliseen kehitykseensä. Tutkimukset osoittavat lisäksi, että oppimismenetelmä ei tuota erityisiä vaikeuksia lapsille, joiden kielellinen lahjakkuus ja kielitaito ovat keskitasoa eikä lapsille, joiden perheiden sosioekonominen asema on alhainen (Genesee 1987, 54).

Kielikylpykäsitteeseen liittyy vahvasti termi kaksikielisyys. Tällöin voidaan puhua varhaisesta kielikylvystä, koska toisen kielen omaksuminen kehittyy ennen 11 vuoden ikää. Tutkimuksissa on todettu tämän johtuvan siitä, että 11 ikävuoden jälkeen kielen ääntämyksen ja intonaation omaksuminen vähenee. Tähän vaikuttavat sekä kognitiiviset kypsyystekijät että ympäristötekijät. Kielen oppiminen ei ole opittua vaan omaksuttua kaksikielisyyttä, koska kohdekieli opitaan

luonnollisesti ja tiedostamatta. Koska kielikylpymenetelmällä tarkoitetaan tässä varhaista kaksikielisyyden omaksumista eli kohderyhmän tapauksessa toisenkielen omaksumisen kehittymistä ennen 11 vuoden ikää ja koulussa käytetään oppitunneilla yksinomaan kohdekieltä, on kysymyksessä rinnasteinen kaksikielisyys, molemmat kielet opitaan eri tilanteissa. Kuitenkin itse oppimisen tulos voi olla yhdisteinen, sillä molempien kielten pohjana on sama käsitevarasto.

KUVIO 1. Yhdisteinen ja rinnasteinen kielenoppiminen. (Laurén U. 1991, 25.)

Kielikylpymenetelmän avulla pyritään oppilaista luomaan tasapainoisia kaksikielisiä yksilöitä, jotka hallitsevat molemmat kielet yhtä hyvin ja samalla tavalla kuin yksikielinen. Tavoitteena siis on kohdekielen käyttö äidinkielen tavoin. Tähän vaikuttavat oppimistulokset, joihin taas vaikuttavat oppimisprosessien ulkoiset tekijät. Menetelmät rikastuttavat kognitiivisia ja sosiaalisia valmiuksia, koska yksilön kielitaito karttuu, mutta kohdekieltä ei opita äidinkielen kustannuksella. (Laurén U. 1991, 23-25.)

2.1.1 Bilingualismi

On tärkeää määritellä bilingualismin käsite, koska kielikylpymenetelmän yhteydessä usein

puhutaan bilingualismista ja bilingualisesta kasvatuksesta. Koska bilingualisella kasvatuksella on useita määritelmiä, on hyvä tarkentaa, millaisesta kaksikielisyydestä ollaan kiinnostuneita. Kysymyksessä on tapaus, jossa suomenkieliselle oppilaille opetus annetaan koulussa kohdekielillä eli englanniksi. Kohdekieli on lapsille ennen koulun alkamista lähes vieras kieli. Bilinguaalisen kasvatuksen pääperiaatteet ovat seuraavat: Opettaja puhuu ainoastaan kohdekieltä, vaikka ymmärtää lasten äidinkielen; lapset puhuvat aluksi ainoastaan äidinkieltään, mutta kasvatuksen edetessä vaihtavat kielen asteittain, ja kohdekieli muuttuu myös lapsilla käyttökieleksi koulussa; kielten oppiminen tapahtuu perättäisesti, koska äidinkieli on vakiintunut, kun kohdekielen oppiminen alkaa; lapsille muodostuu kaksi kielijärjestelmää, jotka mahdollistavat kielten vertailun ja joka Hurmeen mukaan (1990, 351) kohottaa heidän yleistä kielellistä tietoisuuttaan. (Baetens Beardmore 1982, 2-13.)

2.1.2 Kielikylpymenetelmän historiaa

Ensimmäiset bilinguaaliset kokeilut alkoivat Yhdysvalloissa 1800-luvun lopulla, kun maahanmuutto oli voimakkaimmillaan. Indianapolisiin, Baltimoreen ja Milwaukeeen perustettiin kouluja, joissa opetettiin englannin kielellä maahanmuuttajien lapsia. Näissä kouluissa oli juuri se kielikylvylle ominainen piirre, että koulujen opettajat ymmärsivät lasten äidinkieltä. Nämä yksityiset koulut oli suunnattu lähinnä Italiasta, Ranskasta, Espanjasta ja Saksasta tulleille maahanmuuttajille. Tämän bilinguaalisen kokeilun tavoitteena ei ollut kuitenkaan säilyttää maahanmuuttajien äidinkieltä ja kulttuuri-identiteettiä, vaan tavoitteena oli tehdä englannin kielestä yhteinen äidinkieli koko valtioon, missä onnistuttiin hyvin. Kun tavoitteeseen oli päästy, itse kokeilulla ei ollut enää tulevaisuutta. (Genesee 1987, 2-3.)

Varsinainen kielikylpy , total immersion, syntyi 1960-luvulla Kanadassa englanninkielisten vanhempien aloitteesta. Kanadassa käytetään kahta kieltä, englannin lisäksi ranskaa toisena kotimaisena kielenä. Englanninkieliset vanhemmat halusivat lastensa oppivan paremmin ranskaa, jotta heistä tulisi kaksikielisiä. Samalla he halusivat rakentaa sillan kulttuuristen ja kielellisten kuilujen yli, joka erotti englantilaiset ja ranskalaiset kanadalaiset. Perinteisesti oli ranskankielisiin kouluihin pystynyt ilmoittautumaan kuka tahansa. Mutta kun yhä enemmän englanninkielisiä oppilaita ilmoittautui ranskalaisiin kouluihin, näiden koulujen lingvistinen luonne alkoi muuttua. Englannin kielestä oli tulossa koulupihojen ja käytävien kieli. Ranskan kieltä puhuvien lasten vanhemmista tuntui, että niin monen englantia puhuvan oppilaan läsnäolo oli vahingollista heidän omien lastensa kielelliselle kehitykselle. Näin ranskalainen koulu sai oikeuden kontrolloida oppilasvalintaansa. Kun ranskalaisten koulujen ovet sulkeutuivat, englantia puhuvat vanhemmat alkoivat vaatia bilinguaalista kasvatusta omiin kouluihinsa ja Kanadaan perustettiin kielikylpyluokkia. (Baetens Beardmore 1982, 55-57.)

Toinen seikka, joka tuki kielikylpyluokkien perustamista, perustuu ajan neuropsykologisille, psykolingvistikisille ja sosiaalipsykologisille teorioille. Montrealin neuropsykologian instituutissa pystyttiin osoittamaan aivovauriotutkimuksissa, että aivoissa on enemmän käyttökapasiteettia lapsena kuin aikuisena. Oppimistaidot kielen ja intonaation kannalta vähenevät iän myötä. Tähän vaikuttavat biologiset ja kognitiiviset kypsyystekijät sekä ympäristötekijät. (Genesee 1987, 13-14.)

Suomessa kielikylpymenetelmän käyttö alkoi vuonna 1987 Vaasassa, jossa kohdekielenä käytetään toista kotimaista kieltä, ruotsia. Kielikylpy toteutetaan Vaasassa kanadalaismallin mukaan täydellisenä. Mänttään kielikylpyryhmä perustettiin 1990, ja kohdekielenä on englantia.

Vaikka englannin kieli ei olekaan Mäntässä toinen, vähemmistön kieli, ja luokan opettaja puhuu oppilaille kohdekieltä, opettaja seuraa kanadalaista kielikylpymallia oman harkintansa mukaan pyrkien toteuttamaan opetusmenetelmän lähes täydellisenä. Suomessa alan koulutus tapahtuu Vaasan yliopistossa, jossa tehdään kansainvälistä yhteistyötä pääasiassa Kanadan ja Espanjan kanssa. (Laurén C. 1991, 7-9; Warren henkilökohtainen tiedonanto 17.10.1992.) Vaasan täydennyskoulutuskeskuksen 1992 julkaisema kielikylpyesite kertoo opetusmenetelmän levinneisyydestä

“Lukuvuonna 1990-1991 yli 288 000 englanninkielistä lasta osallistui ranskan-kieliseen kielikylpyyn Kanadassa. Euroopassa kielikylpykouluja on Kataloniasa, jossa 65 000 espanjankielistä lasta osallistuu kataloniankieliseen kielikylpyyn, ja Vaasassa, jossa n. 120 lasta osallistuu ruotsinkieliseen kielikylpyyn. Vanhempien aloitteesta Suomeen perustetaan vuosittain uusia kielikylpyryhmiä.”

2.1.3 Kielikylpy asenne- ja kansainvälisyyskasvattajana

Kielikylpy tukee kielenoppimista myös sosiaalipsykologisesti. On todettu, että nuoremmilla lapsilla on harvemmin ennakkoluuloja ja ennakkoasenteita toisen kielen oppimista kohtaan. Ja koska asenteet eivät ole muokkautuneet kielen vastaisiksi, kielikylvyn kokeneet lapset ovat avoimempia muille kielille ja kieliryhmille. (Wyatt 1987, 93.)

Koska kielikylpy on sosiaalinen prosessi, ja siihen osallistuvalla lapsella on kontakti kahteen kulttuuriin, kasvatus laajentaa kulttuurista pohjaa. Kohdekielen kulttuuritraditiot ja tavat omaksutaan omaa kulttuuri-identiteettiä kadottamatta. Tämä multikultturaalisuus puhuu erilaisuuden hyväksymisen ja suvaitsevaisuuden puolesta. Kasvatuksessa valotetaan etnisten kulttuurien taustaa. Oppilaat oppivat samalla tuntemaan kohdekielen kulttuurin historian kokemalla sen esim. lukemisen, tarinoiden, laulujen ja musiikin avulla (Connors 1987, 35). Tällaisesta oppimismenetelmästä kasvaa oppilaille tietoa ja ymmärrystä muihin kulttuureihin eivätkä

kontrastit omaan kulttuuriin ole enää niin voimakkaat. Koska lapsi omaksuu kahdesta kulttuurista eli oppii hyväksymään äidinkielen ja kohdekielen kulttuurit rinnatusten, muutkin kulttuuriset erot tuntuvat pieniltä ja ne on helpompi oppia hyväksymään. Ennakkoluuloton asenne vieraisiin kieliin luo ennakkoluulottoman asenteen eri kulttuureihin ja ihmisiin.

2.1.4 Opettajan rooli kielikylvyssä

Opettajan osa kielikylvyn onnistumisessa ja toteutumisessa on hyvin tärkeä. Hänellä tulee olla läheinen suhde oppilaisiinsa ja hänen tulee elää prosessin mukana. Tämä siksikin, että kielikylvymenetelmässä käytetään kokonaisopetusta. Opettajan tehtävänä on olla neuvonantaja, joka jakaa tietoja ja ohjaa tunnin kulkua. Tavoitteena on, että lapset osaavat neuvojen mukaan yksinkertaisesti ja tarkoituksenmukaisesti hakea tarvitsemiaan tietoja. (Heikkinen 1991, 57-59.)

Opettajan, joka opettaa jollain muulla kielellä kuin äidinkielellään, tulee luonnollisesti hallita kohdekieli erittäin hyvin. Hänen on itsensä oltava sinut sekä kohdekielen että kohdekulttuurin kanssa. Kukaan ei hallitse mitään kieltä, ei edes äidinkieltään täydellisesti. Sekä ihminen että kieli ovat dynaamisia ilmiöitä. Kuitenkin opettajan kielenkäytön on oltava virheetöntä, sillä hän on pääasiallinen kohdekielen lähde luokassa. Opettajan tulee hallita kieli monipuolisesti, koska kommunikoinnin on oltava luonnollista ja itsestään selvää. Eleet ja ilmeet sekä kehon kieli tukevat sanomaa ja ovat siksi erityisen tärkeitä. Opettajan on käytettävä ainoastaan kohdekieltä, mutta hänen on ymmärrettävä oppilaidensa äidinkieltä erittäin hyvin. (Heikkinen 1991, 57-59; Arnau 1994, 17-19.)

2.2 Musiikki kielenopetuksessa

Musiikki integroituu lähes kaikkiin koulun oppiaineisiin, ja sen opetuksessa on mahdollista eheyttää monipuolisesti opetussuunnitelmaa (Linnankivi-Tenkku-Urho 1988, 206). Musiikinopetus on laaja-alaista, koko oppilasta kehittävää toimintaa. Musiikki yhdistettynä kielten opetukseen eheyttää oppilaiden persoonallisuutta. Molempien aivopuoliskojen toiminnot täydentävät toisiaan ja syntyy vuorovaikutusta, joka palvelee molempien sekä musiikin että kielen oppimista. (Pasanen 1992, 81.)

Musiikki oppiaineena on ala-asteella ennen kaikkea esteettisten musiikkielämysten tarjontaa ja luovuuden vaalimista. Kun musiikki yhdistetään kielen oppimiseen, musiikkielämykset rikastuttavat oppimista. Musiikki on reaalista kuunneltavaa todellisesta elämästä. Kieli musiikissa on todellista, ei näyttelemistä. Esimerkiksi laulujen sanoja kuunneltaessa kuullun ymmärtäminen kehittyy. Opitaan myös kuuntelemaan musiikkia. Jo keskiajalla oli säveltäjillä tapana käyttää eräänä tekniikkana ns. sävelmaalailua. Oppimistilanteessa opettaja voi kysyä, mitä musiikissa tapahtui, kun laulettiin sana "love" jne. Samalla on tärkeää tietää, mitä esimerkkinä käytetty sana tarkoittaa omalla äidinkielellä. (Rixon 1990, 13-14; Linnankivi ym. 1988, 12.)

2.2.1 Musiikin ja kielen yhteys

Musiikin oppimisella on kielikylvyssä tärkeä tehtävä. Samalla, kun oppilas kuulee, onko jokin sävel esimerkiksi korkea, matala tai hidas, nopea tai hiljainen, voimakas, käsitteiden osaaminen tuntuu oppilaan mielestä tarkoituksenmukaiselta. Vaikka hän ei aluksi pystykään muodosta-

maan lauseita kieliopillista ilmaisua käyttäen, hän pystyy elein, leikein ja symbolein ilmaise-
maan sävelen ominaisuuden. Vain oppimisen kautta hän voi osallistua toimintaan, ja oppiminen
tuntuu luonnolliselta. Oppilaalla on positiivinen ja itsestään selvä asenne kieleen. (Heikkinen
1991, 44.)

Tiedetään, ettei musiikillisilla toiminnoilla ole suoranaista suhdetta puheeseen tai kieleen.

Musiikillisten ärsykkeiden käsittely jakaantuu aivoissa tasaisemmin kuin kielellisten. Musiikin
havaitseminen on yleensä kokonaisvaltainen tapahtuma. Jotkut musiikilliset ärsykkeet proses-
soituvat vasemmassa aivolohkossa (esimerkiksi rytmi) ja toiset, lähinnä musiikilliset hahmot ja
sisäiset musiikilliset ärsykkeet käsittelee oikea aivopuolisko. Puhekeskus sijaitsee vasemmassa
aivopuoliskossa, mikä kertoo kielellisten ärsykkeiden prosessoituvan myös siellä. Musiikilliset
ja kielelliset kyvyt, valmiudet sekä toiminnot ovat loitontuneet toisistaan niin, että niiden
merkitykset ovat erilaisia. Kieli välittää informaatiota, kun taas musiikin tehtävänä on tyydyt-
tää esteettisiä tarpeita ja palvella todellisuuden taiteellista hahmottamista ja taiteellisia elämyk-
siä. (Kuusela 1984, 1-4; Linnankivi ym. 1988, 12.)

Eroja sekä sanoissa että sävelkorkeuksissa on helpompi oppia kuulemaan, kun ne osaa itse
tuottaa. Kuusela (1984, 44-45) toteaa, että kyky määritellä sävelkorkeus on suhteessa henki-
lön kykyyn tuottaa itse sävelet ja samanlainen ilmiö on todettu myös kielellisillä alueilla, fonee-
misessa kuulossa. Lapsen on helpompi analysoida sanan äänneominaisuuksia, jos hän itse
tuottaa äänneet.

Musiikilla ja kielellä voidaan todeta olevan jotakin yhteistäkin. Molemmat ovat ilmaisevia ja
vastaanottavia, ja niitä voidaan pitää analogisina. Sekä kieli että musiikki tarvitsevat akustista

välittäjää, niiden välittämiseen käytetään osittain samoja elimiä. Musiikki ja kieli ovat kummatkin kommunikaation muotoja. Niin puheeseen kuin musiikkiinkin liitetään ääni-ilmiöiden peruselementtejä: äänen korkeus, kesto, äänen tai soinnin väri, voimakkuus, rytmi, intonaatio ja sävelkulku. (Rixon 1990, 48-55.)

Musiikin opettamisella ja kielen opettamisella on yhtymäkohtia. Molemmat ovat kulttuurisen viestinnän välineitä ja audittiivisia ilmiöitä, jotka merkkijärjestelmiensä avulla saadaan kirjoitettua ylös ja joiden alkuperäinen viesti voidaan esittää samansisältöisenä. Ympäristön vaikutus lapsen kielelliseen kehitykseen on ratkaiseva. Samoin myös lapsen musiikilliseen kehittymiseen vaikuttaa ympäristö ratkaisevasti. (Pasanen 1992, 85.)

Melodiset ja rytmiset tekijät esiintyvät puhutussa kielessä jossain määrin eri muodoissa kuin musiikissa. Kuitenkin Kuusela (1984, 61.) on todennut tutkimuksessaan, että musiikilliset ja puheen melodiat sekä musiikin ja puheen rytmi prosessoidaan samalla tavalla. Hän on tehnyt johtopäätöksen, että kyse on samasta asiasta. Hänen mukaansa esimerkiksi lapsen lauluvalmiuksia testaamalla saadaan ennustavaa tietoa lapsen kielellisistä valmiuksista.

2.2.2 Musiikin ja kielen yhteyksien merkitys oppimisessa ja opetuksessa

Kielen ja musiikin oppimisprosessit ovat siinä suhteessa samanlaiset, että sekä musiikin että kielen oppimisessa harjoittelulla on vahva siirtovaikutus, mikä vaatii pitkäjännitteisyyttä ja saavutetun taidon ylläpitäminen on mahdollista mikäli taitoa käytetään säännöllisesti. Musiikin oppiminen ja kokeminen edellyttävät myös älyllistä kehittymistä, vaikka oppiminen onkin myös hyvin tunneperäinen prosessi. (Pasanen 1992, 86.)

Musiikki, jota kielikylypyluokan oppilas voi kuunnella tai tehdä itse, esimerkiksi laulaa, myös vapaa-aikanaan, on koulun ulkopuolista todellisuutta. Musiikin avulla saadaan toisen kielen käyttöä ja omaksumiskontekstia luontevasti laajennettua koulu- ja luokkaympäristön ulkopuolelle. Kielen käyttöön tulee mielekkyyttä, merkityksellisyyttä ja aitoutta.

2.3 Laulujen käyttö kielikylypyopetuksessa

Laulujen laulaminen on luonteva tapa saada kielikylypyoppilas käyttämään kohdekieltä. Se on sosiaalista toimintaa ja vahvistaa yhteenkuuluvaisuuden tunnetta. Laululeikit, joissa pyritään elein, ilmein ja liikkein vahvistamaan laulun sisältöä, vahvistavat uusien sanojen ymmärtämistä. Fyysinen toiminta tukee sanojen merkityksen mieltämistä ja niiden mieleen painamista. (Kivistö 1991, 40-41.)

Lapset oppivat ottamaan uusia sanoja käyttöönsä laulujen teksteistä. Tällöin voidaan puhua ns. holistisesta oppimisesta, jota myös musiikinopetus tukee. Holistisessa oppimisessa eli kokonaisten fraasien oppimisessa opitaan analysoimaan sanajaksoja tuntematta niiden pohjana olevia rakenteita. Lauluissa kielen rakenne on yleensä virheetön. Laulajalla tai siis fraasin käyttäjällä on selvä kuva fraasin kokonaismerkityksestä, ja hän kykenee käyttämään sitä sopivissa tilanteissa. (Vesterbacka 1991, 72-75.)

Laulaminen on hyvä keino harjoitella ääntämistä. Samalla oppilas spontaanisti harjoittaa ääntöelimiään. Laulamistahan käytetään apuna puheterapiassa esimerkiksi puhevikojen yhteydessä, miksei myös kielenoppimisessa.

2.3.1 Oppimateriaali

Kielikylpyluokille hankitaan oppimateriaalit kohdekielestä riippuen eri tahoilta. Rannikkokunnissa yleistyneissä malleissa, joissa kohdekieli on ruotsi, saadaan materiaalia paikallista ruotsinkielisistä kouluista. Myös autenttista ruotsalaista materiaalia on helposti saatavilla. Mänttäläistä kielikylpyä varten yritettiin hankkia oppimateriaalia musiikinopetusta varten sekä Irlannista että Englannista. Sopivaa oppikirjaa ei kuitenkaan löytynyt, koska näissä edellä mainituissa maissa ei ole koulussa musiikinopetukselle sellaisia traditioita kuin Suomessa eikä oppimateriaaliakaan ole lähes ollenkaan. Tästä syystä opettaja joutui valmistamaan kirjat itse. Alkuperäis-suunnitelmassa Mäntän koulutoimiston laatiman muistion mukaan ei ollut tarkoituskaan opettaa musiikkia kohdekielellä koko peruskoulun ala-asteen oppimäärää, vaan siirtää musiikin opetus myöhemmin suomeksi, jolloin oppikirja olisi ollut sama kuin muillakin. Kuitenkin opettaja oli päättänyt useistakin syistä käyttää kohdekieltä musiikkitunneilla koko ala-asteen ajan. Laulujen merkitys kielikylvyille näkyy lasten käyttäessä kohdekieltä. Puheen rytmiin ja sanojen painotukseen laulamista on ollut apua. Laulujen avulla saadaan puheeseen sujuvuutta ja laulavuutta. Lisäksi koulutuspoliittiset seikat, työn mielekkyys ja kulttuurikasvatuspyrkimykset ovat vaikuttaneet tähän. (Warren henkilökohtainen tiedonanto 5.1.1995.)

Opettaja on kerännyt englanninkielisiä lauluja kokoelmaksi ja tuottanut mänttäläiselle kielikylpyluokalle käyttöön laulukirjan *The Savosenmäki Songbook*. Laulut on koottu monista lähteistä. Ne ovat joko kirjoitettuja tai kuultuja sävelmiä. Osa lauluista on tuttuja, osa vieraampia. Alun perin kirjan tuli kattaa koko kuusivuotinen peruskoulun ala-asteen jakso, mutta siihen on jouduttu tekemään lisäyksiä. Kirja on opettajan itsensä editoima, ja valokopiosta opettaja on itse käsin sitonut oppilaille laulukirjat. (*The Savosenmäki Song Book* 1991.)

Muuta oppimateriaalia ovat tinapillit ja erilaiset Irlannista tuodut lyömäsoittimet. Tinapillejä oppilaat ovat soittaneet hyvin vähän, ja lyömäsoittimia käytetään elävöittämään musiikkitunnin lauluhetkiä. Musiikkitunneilla on kuunneltu mm. Sergei Prokofjevin Pekka ja susi -teosta, jossa satu on kerrottu englanniksi. Tätä musiikkisatua on integroitu kuvaamataitoon ja erilaisiin kirjoitusharjoituksiin. Myös äänitettä, jossa opetellaan sinfoniaorkesterin eri soittimien tunnistusta sointiväriin perusteella, on käytetty paljon. Koulun audiovisuaalisten laitteiden puutteellisuus eli levysoittimen ja stereofonisen äänentoistolaitteiston puuttuminen estävät muunlaiset musiikkinautinnot, vaikka materiaalia opettajalla olisikin. (Warren henkilökohtainen tiedonanto 5.1.1995.)

2.4 Kielialueen musiikkikulttuuri ja kansanlaulut sekä niiden hyödyntäminen kielikylvyssä

Laulaessaan kielialueen kansanlauluja oppilaat pääsevät osallisiksi kielialueen kulttuuriperinnöstä. Kansanlaulut kuvastavat kansan luonnetta, vaiheita ja tapaa kokea elämää. Kansanlaulujen tyypillisin piirre on kaikesti se, ettei niillä ole tunnettuja säveltäjiä. Kansanlaulujen avulla on kerrottu kansan kulttuuriperintö, historia ja vaiheet sukupolvelta toiselle. Yleensä melko yksinkertainen melodia on syntynyt kuin helpottamaan tarinan muistamista. Aikojen kuluessa rytmi, sanat ja melodia ovat muotoutuneet nykyiseen muotoonsa.

Yksi syy, miksi kansanlaulut ovat helppoja oppia, on se, että niissä on paljon toistoa. Sama kertosäe voi jopa toistua läpi koko laulun. Huomasin tämän seikan myös havainnoidessani kielikylpyluokan musiikintuntia. Opeteltava laulu oli englantilainen kansansävelmä "The Keel

Row”, joka sisältää kertosäkeen

“O merry may the keel row,
the keel row, the keel row,
o merry may the keel row,
the ship my laddien in.”

(Warren 1991, 39)

Tämä kertosäe toistui laulun kaikissa kolmessa säkeistössä. Laulun oppiminen helpottui, koska kertosäkeen sanoja ei tarvinnut enää lukea uudelleen, vaan kertosäe opittiin ulkoa. Havaittiin myös, että kertosäkeen melodia omaksuttiin nopeammin kuin laulun muu melodia, koska sanat olivat aina samat.

Kansanlauluja on helppo muunnella. Niistä on jo aikojen saatossa syntynyt useita variaatioita. Jotkut ovat jääneet elämään, toiset kuolleet. Kelttiläiseen musiikkikulttuuriin, jonka kanssa kohderyhmä pääsee kosketuksiin, kuuluu olennaisena osana melodioitten koristelu ja improvisointi. Koristelu on melko improvisatorista sekä esitys- ja esittäjäkohtaista, mutta sillä on kuitenkin omat sääntönsä. Nämä säännöt elävät ihmisten mielissä ja kulttuurissa. Kansansävelmien harmoniat eroavat eri kulttuureilla huomattavasti. Kelttiläisen musiikin hallitsevana tekijänä on modaalisuus. Laulumusiikki on pääasiassa yksiäänistä. Melodiat perustuvat kuudelle asteikolle. (Boyle 1979, 14-16.)

Kansanlauluissa ja balladeissa tarinat kertovat usein ihmisten kokemuksista, toiveista ja unelmista. Kelttiläisten kansanlaulujen aiheena suosituin on rakkaus. Muita aiheita ovat onnettomuudet, rikokset sekä paikallisesti ja kansallisesti tärkeät aiheet. Vaikka kelttiläiset kansansävelmät ovatkin nykyään usein englanninkielisiä, niissä kaikuu heikosti vanhempi kelttiläinen runoperinne. Tämä voidaan huomata yhteen sopivien sanojen rytmityksessä. Esimerkiksi

sanojen “June” (kesäkuu) ja “loom” (kutomakone) tai “bush” (pensaikko) ja “punch” (kara) välillä derrynanayghilaisessa kansansävelmässä.

“It was on twentyfourth of June
As I sat weaving upon my loom
I heart thrush singn’ in buch
and the song she sang was jug of punch”

Kuulovaikutelman yhteen sopivuus on kelttiläisen kansanrunouden piirre, joka voidaan havaita tästä esimerkistä. Kelttiläisessä runoudessa kielen tavujen ja sanojen kesto, painotus, sävelku-
ku ja sointiväri ovat osana kielellistä ilmaisua. Usein esimerkit viittaavat juuri englanninkielisiin irlantilaissävelmiin. (Boyle 1979, 13-16.)

Rytmi kansansävelmissä vaihtelee sen tarkoituksen mukaan. Kelttiläiset tanssit, kuten esimerkiksi jiggit ja reelit, ovat hyvin vauhdikkaita. Yleensä nämä tanssit yhdistetään aina instrumentaalimusiikkiin, mutta Irlannissa tanssi ja laulu kulkevat käsi kädessä. Laulettu jiggit ovat yleensä 6/8 tai 9/8 ja reelit 2/4 tai 4/4 tahtilajeissa. Hitaampien balladinomaisten, kertovien sävelmi-
en rytmit ovat enemmän esittäjä- ja esityskohtaisia. Rytmit ovat paikoitellen hyvinkin vapaita (vrt. koristelu). (Boyle 1979, 16.)

3. TUTKIMUSASETELMA

3.1 Tutkimusongelmat

Tutkimusongelmia tässä tutkimuksessa on asetettu viisi. Ne esitetään seuraavassa kysymysten muodossa, jonka jälkeen seuraa lyhyt esitys siitä, mistä näkökulmasta tutkimusongelmia on pyritty lähestymään mm. alaongelmien muodossa.

Mitkä ovat kielikylpymenetelmän tavoitteet? Tarkoituksena on selvittää kielikylpymenetelmän tavoitteet opetusmenetelmänä. Selvitettäviä käsitteitä ovat kielikylpy ja bilingualismi. Tarkoituksena on myös tarkastella kielikylpymenetelmän mahdollisuuksia asenne- ja kansainvälisyyskasvattajana.

Mikä osuus musiikilla on kielenoppimiseen? Tarkoituksena on selvittää musiikin ja kielen yhteyksiä eri näkökannoilta. Alaongelmina ovat seuraavat pohdinnat: Miten musiikki eheyttää oppilaiden persoonallisuutta yhdistettynä kielenopetukseen? Miten musiikkielämykset rikastuttavat kielenoppimista? Miten musiikkikäsitteiden omaksuminen vieraalla kielellä tukee kielenoppimista? Mitkä ovat musiikin- ja kielenoppimisen oppimisprosessien yhtymäkohdat?

Mikä osuus musiikilla on kielenoppimisen kannalta oppilaan vapaa-aikana?

Miten laulaminen vieraalla kielellä tukee kielen oppimista? Tarkoituksena on pohtia tätä kysymystä omana kysymyksenään, koska kohderyhmän musiikinopetus perustuu pitkälti laulunopetukseen. Alaongelmia ovat seuraavat pohdinnat: Mikä on puheen rytmi, ja mikä on laulamisen merkitys sen kehittymisessä? Miten laulamien vaikuttaa puheen sujuvuuteen ja kykyyn oppia

esimerkiksi sitomaan sanat?

Miten musiikin omaksuminen kulttuurisena tekijänä auttaa pääsemään kielikylvyn tavoitteisiin? Tarkoituksena on selvittää, miten laulut kohdekielellä esimerkiksi kansanlaulut vaikuttavat kielikylpyluokan oppilaisiin. Alaongelmia ovat seuraavat pohdinnat: Mitä he omaksuvat näistä lauluista, tarinoista ja teksteistä? Millaista kulttuuria he omaksuvat, ja miten he näihin asioihin suhtautuvat? Mitä musiikillisia traditioita he omaksuvat?

3.2 Kvalitatiivinen lähestymistapa

Olen tutkimuksessani päätenyt kvalitatiiviseen lähestymistapaan, jonka menetelmäksi valitsin puolistrukturoidun teemahaastattelun. Puolistrukturoidussa teemahaastattelussa avoimet kysymykset ovat teema-alueittain laadittu etukäteen. (Hirsjärvi, Hurme 1982, 38.) Kvalitatiivinen tutkimustapa on käyttökelpoinen silloin, kun halutaan ns. pehmeällä tutkimusmenetelmällä päästä käsiksi käyttäytymiseen. Samalla tutkimusmenetelmä mahdollistaa pääsyn keskeisiin tutkimusongelmiin. Haastattelulla ja havainnoinnilla pyritään selvittämään myös piileviä käyttäytymismotiiveja ja spontaaneja käyttäytymismuotoja. (Grönfors 1982, 11-12.) Kvalitatiivinen tutkimustapa sopii käytettäväksi myös silloin, kun halutaan "syvällistä" tietoa suhteellisen pienestä tutkimusjoukosta (Hirsjärvi ym. 1982, 38).

Kvalitatiivista tutkimusta, esim. haastattelua voidaan pitää joustavana tutkimusmenetelmänä. Vuorovaikutus syntyy tutkijan ja tutkittavan välille. Samalla haastattelija pystyy myös havainnoimaan haastattelutilannetta ja haastateltavasta saadaan mahdollisimman monipuolista tietoa. Kysymyksiä on mahdollista tarkentaa, mikäli haastattelija toteaa kysymyksen väärinymmärr-

tyksi tai haastateltava ei ymmärrä kysymystä laisinkaan. Edellisiin kysymyksiin voidaan palata haastattelun aikana ja tarkentaa kysymyksiä myös siten. Haastattelutilanne mahdollistaa myös kysymysten järjestyksen muuttamisen tutkimuksen aikana. (Grönfors 1982, 45.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen tieteellisen selitysvoiman osoitus perustuu aineiston hankintaan. Tieteellisyys on yhtä kuin tutkimuksen validius. Tutkimusta voidaan pitää luotettavana, kun se todella kertoo, siitä mistä se sanoo kertovansa. (Grönfors 1982, 11.) Kun keskitetään huomio aineiston hankintaan, on mahdollista päästä käsiksi myös varsinaiseen käyttäytymiseen. Työskentely rakentuu usein abduktiivisen päättelyn varaan. Tällöin myös validius ja reliaabelius ymmärretään kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Tutkimusaineisto ja sen sisältämät ristiriitaisuudet ovat validia aina, jos päättely on abduktio. Kyseenalaiseksi voidaan ainoastaan asettaa se, miten tutkija hyödyntää ja esittää aineiston. Haastattelututkimus voidaan osoittaa validiksi silloin, kun haastateltava on antanut totuudenmukaista tietoa kyseisistä asioista. Kvalitatiivisen tutkimuksen validius perustuu mahdollisimman yksityiskohtaiseen tutkimusprosessin kuvaamiseen. (Grönfors 1982, 37, 173-179.)

Kvalitatiivisella tutkimuksella on myös muita validiteettiongelmia. Nämä ongelmat liittyvät kenttätutkimukseen. Grönfors esittää (1982, 67) eräitä erityisongelmia, jotka rakentuvat tutkijan roolin ympärille, kun tutkimuksen kohteena ovat lapset. Nämä ongelmat jaetaan kolmeen pääryhmään: aikuisen ja lasten roolien välille liittyvät eettiset ongelmat, luottamukseen ja lastenmaailmaan sisälle pääsyyn liittyvät ongelmat sekä lasten kielenkäytön ymmärtämiseen liittyvät ongelmat.

Jos näitä kolmea erityisongelmaa ei oteta huomioon, kuva saattaa välittyä liian positiiviseksi. Aineiston käsittelyssä saattaa syntyä harhaa siksi, ettei tutkija kykene verbaalisten ilmausten perusteella arvioimaan vastaajan "todellista" asennetta. Esimerkiksi haastateltava saattaa antaa sellaisia vastauksia, jotka hän kuvittelee ns. oikeiksi tai halutuiksi vastauksiksi, tai lasten kielikäyttöön liittyen tutkija ei analysointivaiheessa ymmärrä vastausta niin kuin lapsi sen on tarkoittanut. Haastateltavana oleva lapsi saattaa sanoa myös jotain, mitä aikuinen tutkija pitää outona tai ei ymmärrä. On mahdollista, että lapset käyttävät sanontoja ja sanoja, jotka ovat peräisin aikuisten maailmasta, mutta joille lapset antavat oman merkityksensä ymmärtämisensä mukaisesti. (Grönfors 1982, 69.)

Luottamuksen saavuttaakseen tutkijan tulisi päästä tutkittavan ryhmän kanssa kosketuksiin. Tämä voi käydä ns. välivaiheen kautta, jolloin tutkija hyödyntää muita aikuisia, kuten opettajaa. On selvittävää, millainen suhde oppilaille on opettajaansa ja miten tämä suhde saattaa vaikuttaa tilanteisiin ja tiedon laatuun. Koulumaailmaan liittyvä jatkuva arviointi saattaa muuttaa vastauksia ilman tietoista ajattelua. Haastattelija saatetaan mieltää opettajaksi. Aikuisen auktoriteetin käyttö lapsiin nähden on pyrittävä minimoimaan selvittämällä tutkimuksen tarkoitus sekä haastattelutilanteessa että ennen sitä. Suotuisat suhteet lasten vanhempiin helpottavat luottamuksen saavuttamista. Lupa tutkimukseen tulee saada sekä lasten vanhemmilta että lapsilta itseltään. (Grönfors 1982, 67-68.)

3.3 Aineiston keruu ja käsittely

Haastattelu suoritettiin seitsemälletoista mänttäläiselle kielikylpyoppilaalle 16. ja 17. helmikuu-

ta 1995. Oppilaat olivat tuolloin peruskoulun neljännellä luokalla ja yksi oppilaista oli täyttänyt 11 vuotta, muut olivat 10-vuotiaita. Tutkimusjoukoksi oli valittu koko kielikylvyssä opiskeleva luokka: yhdeksän tyttöä ja yhdeksän poikaa. Koko tutkimusjoukko oli aloittanut peruskoulun kielikylpyluokalla syksyllä 1991. Esihaastattelut suoritettiin kahdelle mäntäläiselle peruskoulun neljäsluokkalaiselle 2. helmikuuta 1995. Esihaastateltavat eivät olleet kielikylpyluokan oppilaita. Esihaastattelujen perusteella kysymyksiä ei muutettu.

Kaikki tutkimusjoukkoon kuuluvat oppilaat, yhtä lukuunottamatta, saivat vanhemmiltaan luvan haastatteluun ja itse ehdoitta suostuivat haastateltaviksi, joten tutkimusjoukko supistui yhdeksään tyttöön ja kahdeksaan poikaan, yhteensä 17 oppilaaseen. Koulussa kouluaikana tehtävää haastattelua ja haastattelun nauhoittamista varten lupa anottiin sekä Mäntän kaupungin sivistystoimen lautakunnalta että kielikylpyluokan oppilaiden vanhemmilta kirjallisena. Tätä ennen oli luokanopettaja Elsa Warrenilta kysytty lupa luokan haastatteluun ja sovittu etukäteen tarkka ajankohta oppilaiden haastattelua varten. Kaikki haastattelut suoritettiin koulussa oppituntien aikana erillisessä koulun yhteisessä tekstiilityön luokassa, jossa ei ollut opetusta haastattelujen aikana. Ilmapiiri haastattelulle muodostui hyvin rauhalliseksi, ja haastateltavat pystyivät hyvin keskittymään haastatteluun. Kaikille haastateltaville esitettiin samat kysymykset. Haastatteluajat vaihtelivat 15 minuutista 40 minuuttiin. Keskiarvona haastatteluajoissa oli noin 20 minuuttia. Kaikki haastattelut nauhoitettiin analysointia varten.

Kun on kyse kvalitatiivisesta aineistosta, analyysi alkaa jo tutkimusongelmien muodostamisesta tutkimusprosessin aikana (Grönfors 1982, 42). Tutkimusongelmiin perustuvat haastattelukysymykset tässä tutkimuksessa jäsentyivät neljälle eri teema-alueelle, joissa oli yhteensä 37 kysymystä, jotka kaikki esitettiin kaikille haastateltaville. Kuitenkin alkuperäisistä

kysymyksistä karsittiin lopulta analyysivaiheessa pois 2 kysymystä. Jäljelle jäi 35 kysymystä.

Aineiston keruu ja käsittely kietoutuvat tiiviisti toisiinsa kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Tulkintaongelmia saattaa ilmetä jo aineiston keruuvaiheessa, kuten sain tutkimukseni aikana kokea. Hämmentävää oli todeta usean lapsen (erityisesti tyttöjen) ymmärtävän kysymyksen väärin ja vastaavan kysymykseen harhautuneesti omaa mielipidettään vastaan. (vrt. kysymys 2. b). Muutaman haastateltavan kohdalla myös pelko väärästä vastauksesta tai jännittyneisyys, jollei heti osattu vastata, muutti jo lähes valmiin vastuksen en tiedä -vastaukseksi.

3 d) Onko helpompi oppia laulut suomeksi vai englanniksi?

"Englannin kielellä on helpompaa oppia lauluja, koska suomalaisilla on eri säveltyyli, siinä ei ole niitä hauskoja koukeroita, kuten nuotti menee välillä ihan alas ja nousee sitten taas ylös. Esimerkiksi laulussa Coventry carol, joka menee suomeksi eri lailla. Tai .. en osaa vastata kysymykseen"

Koska minulla ei ole mitään selkeää teoriaa tutkimuksessani, päädyin ottamaan analysoinnin perustaksi tutkimuksessani abduktiivisen päättelyn. Abduktiivinen päättely perustuu siihen, että teorianmuodostus on mahdollinen vain silloin, kun havaintojen tekoon liittyy jokin johtoajatus (Grönfors 1982, 33-37). Tässä tutkimuksessa johtoajatuksot perustuvat peruskoulun ala-asteelle laadittuun opetussuunnitelmaan, jota kielikylpyluokka Mäntässä noudattaa, ja kielikylpyluokalle laadittuun omaan opetussuunnitelmaan sekä niille tiedoille, jotka tutkimusta varten luetusta kirjallisuudesta on saatu. Hyvin paljon vaikutteita on tullut myös aikaisemmista havainnoinneista kielikylpyluokassa. Näitä tietoja haluttiin vielä tarkentaa ennen varsinaisten haastattelukysymysten laadintaa ja saada tietoa haastateltavista. Tästä syystä päätettiin haastatella luokan opettajaa, Elsa Warrenia. Johtoajatuksot ovat olleet suoraan vaikuttamassa kysymysten laadintaan.

Haastattelunauhat purettiin aluksi sanatarkasti lähempää tarkastelua ja analysointia varten.

Konkreettinen analysointivaihe alkoi aineiston luokittelusta ja erilaisten muuttujaluokkien

muodostamisesta. Nämä asiayhteydet on kerätty yhteen johtopäätösten tekoa varten. Näiden

yhteyksien perusteella on tehty johtopäätökset, jotka on pyritty selvittämään Tutkimuksen

tarkastelu -jaksossa, jossa on edetty tulosten päättelyyn ja tulkintaan (Mäkelä toim. 1990, 50).

4. TUTKIMUSTULOKSET

4.1 Taustatiedot

Taustatiedot on ensimmäinen teema-alueeni ja siihen liittyvät kysymykset 1 a- i. Halusin kartoittaa oppilaiden musiikkiharrastuneisuutta ja sitä, miten musiikki liittyy heidän vapaa-aikaansa yleensä (esim. musiikin kuuntelutottumukset ja laulaminen kotona).

1 a) Mikä sinun nimesi on?

Kysyin jokaiselta haastateltavalta nimen, koska halusin haastateltavien tuntevan olonsa kohtaisesti, kun puhuttelin heitä etunimellä. Oletin myös, että he nimensä sanoessaan suhtautuvat haastatteluun paljon henkilökohtaisesti. Samalla sain kartoitetuksi haastateltavieni sukupuolijakauman: yhdeksän tyttöä ja kahdeksan poikaa.

1 b) Minkä ikäinen olet ?

Kysymyksen tarkoituksena oli taustatiedoksi kartoittaa kaikkien haastateltavien ikäjakauma. Haastateltavista 16 oli 10-vuotiaita, yksi haastateltava oli 11-vuotias.

1 c) Harrastatko musiikkia?

Haastateltavista kymmenen harrasti musiikkia. Kahdeksan mainitsi sekä soiton että laulun

harrastuksenaan, kaksi pelkän soittamisen. Seitsemän haastateltavista ei harrastanut musiikkia.

1 d) Millaisia lauluja laulat, kun et ole koulussa?

Haastateltavista viisi lauloi ainoastaan samoja lauluja kuin koulussa. Haastateltavista kolme lauloi täysin eri lauluja. Haastateltavista seitsemän kertoi laulavansa sekä koulussa laulettuja että muita, ja kaksi haastateltavista ei osannut sanoa.

1 f) Millaista musiikkia harrastat? Kysymykseen vastasivat ainoastaan ne haastateltavat, jotka olivat kysymyksessä 1 c) vastanneet harrastavansa musiikkia eli kymmenen haastateltavista.

Haastateltavista kaksi kertoi soittavansa soitonopettajan antamia läksyjä. Haastateltavista kolme kertoi harrastavansa lastenlaulujen parissa musisointia. Haastateltavista kaksi kertoi soittavansa hidasta musiikkia, jota esimerkiksi oli kuunnellut nauhalta, kuten "Somewhere over the rainbow". Yksi haastateltavista kertoi musiikkiharrastukseensa liittyvän sekä klassista musiikkia, kuten barokkia, että jatshtavampaa musiikkia.

1 g) Millaista musiikkia kuuntelet kotona?

Useat haastateltavista mainitsivat monia kuuntelutottumukseensa liittyviä musiikkityylejä.

Haastateltavista yhdeksän kertoi kuuntelevansa diskkoa. Neljä mainitsi haastattelussaan Bon Jovin, kolme tecnon, neljä rockin yleensä, kolme kotimaisen iskelmän, yksi lastenmusiikin ja yksi kaikenlaisen musiikin.

1 h) Miten paljon kuuntelet musiikkia päivässä? Lisäksi haastateltaville annettiin neljä erilaista vastausvaihtoehtoa: alle puolituntia päivässä, puolesta tunnista tuntiin, yli tunti päivässä ja yli kaksi tuntia päivässä.

Haastateltavista seitsemän sanoi kuuntelevansa alle puolituntia päivässä musiikkia. Haastateltavista kuusi sanoi kuuntelevansa puolesta tunnista tuntiin, kolme yli tunnin ja yksi yli kaksi tuntia päivässä musiikkia.

1 i) Keksitkö itse lauluja? Myöntävästi vastanneille esitettiin muutamia lisäkysymyksiä laulujen aiheista, sisällöstä ym.

Kuusi haastateltavista ei sepittänyt itse lauluja lainkaan. Loput 11 olivat keksineet omia lauluja.

Keksin omia lauluja. Ne ovat samantapaisia kuin mitä olen aiemmin kuullut. Olen hyvä improvisoimaan ja keksin sellaisia lauluja, joista itse pidän. En välttämättä keksi sanoja, saatan vain hyräillä. Jos lauluissa on sanat, ne ovat melkein aina englanniksi. Suomen- ja englanninkielisillä lauluilla ei ole paljon eroa. Laulan yleensä rauhallisia lauluja. Laulan suomeksi samantapaisia lauluja kuin englanniksi.

Keksin joskus omia lauluja, lähinnä kavereitten kanssa. Joskus laulut ovat suomeksi, joskus englanniksi. Laulut kertovat yleensä koulusta.

Keksin joskus omia lauluja. Jotkut laulut ovat hitaita. Laulut ovat helppoja, ja niissä on helppoja sanoja. Jotkut laulut ovat englanniksi. Erona on se, että englanninkielisissä lauluissa on jotain hyvempää, nopeempaa. Kummallakin kielellä laulut kertovat elämäntapaisesta.

En keksi omia lauluja, mutta keksin omia pianokappaleita. Olen

hyvä soittamaan korvakuulolta ja keksin yhteenkin kappaleeseen vasemman käden.

Keksin omia lauluja. Laulut kertovat esimerkiksi pörriäisestä. Keksin lauluja myös pianolla. Käytän valkoisia koskettimia. Ne ovat semmoisia lurituksia. Asteikkoja soittaessani keksin soinnuista kaikenlaisia lauluja.

4.2 Musiikki oppiaineena

Toinen haastatteluni teema-alueista on musiikki oppiaineena ja siihen liittyvät kysymykset 2 a-g. Halusin hahmottaa musiikinopetuksen merkitystä kielikylpymenetelmässä ja oppilaiden suhtautumista musiikin opetukseen oppilaiden mielipiteiden perusteella.

2 a) Mitä haluaisit tehdä musiikkitunneilla? Lisäksi haastateltaville annettiin virikesanoja (kuunnella, soittaa, säveltää, opiskella musiikinteoriaa, kuunnella erityylistä musiikkia) vastauksen helpottamiseksi.

Koska vastausvaihtoehtoja oli useita, vastauksiin tuli monia vaihtoehtoja työtavoista. Laulamisen oli halutuin työtapa. Lähes kaikki halusivat laulaa; seitsemän tyttöä ja seitsemän poikaa mainitsivat laulamisen. Kuitenkin ainoastaan laulamisen työtapana mainitsi kolme: kaksi poikaa ja yksi tyttö.

Haluaisin laulaa musiikkitunnilla, koska pidän siitä.

Haluaisin laulaa, koska en tykkää kirjoittaa esim. nuotteja.

Haluan laulaa, koska pyrin "musiikkilaulajaksi", menen tenavatäh-
teen ehkä laulamaan tänä vuonna.

Erityylishen musiikin kuuntelu oli toiseksi suosituin työtapa. Suurin osa vastaajista mainitsi sen
laulamisen ohella.

Haluaisin musiikkitunneilla lähinnä laulaa ja kuunnella erityylistä
musiikkia.

Kaksi vastaajista piti kuuntelua mielekkäimpänä työtapana.

Haluan kuunnella musiikkia, koska en halua laulaa.

Haluaisin musiikkitunneilla kuunnella enemmän musiikkia. En välitä
laulamisesta.

Monet haastateltavista mainitsivat useita mielekkäitä työtapoja. Näissä mainittiin laulamisen ja
kuuntelun ohessa säveltäminen, soittaminen musiikinteorian opiskelu ja improvisointi.

Haluaisin enimmäkseen laulaa yhdessä muun luokan kanssa. Var-
sinkin kaanonin laulaminen on kivaa. En halua soittaa tai säveltää.
Musiikinteorian opiskelu saattaisi kuitenkin kiinnostaa minua sekä
erityylishen musiikin kuuntelu.

Haluaisin musiikkitunnilla joskus laulaa ja ehkä opiskella musiikin-
teoriaa ja kuunnella erityylistä musiikkia.

Haluan laulaa ja soittaakin musiikkitunnilla. Säveltäminen ja erityy-
lishen musiikin kuunteleminen olisi myös kivaa. Haluan kuunnella
musiikkia, koska niistä sitten keksii omia erilaisia versioita.

Haluaisin musiikkitunnilla tehdä mitä vain, musiikki on aina kivaa.
Tykkään improvisoinnista. Soitan monesti kappaleen loppuun ko-
tona harjoitellessani jonkin oman improvisaation.

2 b) Onko sinun mielestäsi tarpeellista, että koulussa on musiikkitunti? Kysymystä tarkennettiin lisäkysymyksillä miksi tai miksi ei.

Kaikkien haastateltavien mielestä musiikkitunti koulussa on tarpeellinen. Haastateltavat esittivät esimerkiksi seuraavia perusteluja:

Musiikkitunti on tarpeellinen, jotta oppii uusia lauluja ja voi laulaa luokan kanssa yhdessä.

Koulun musiikkitunti on tarpeellinen, koska se on kivaa. Samalla tulee opeteltua laulamaan. Pystyisi laulamaan, jos isona tulisi laulaja.

Musiikkitunti on tarpeellinen, että oppii tietämään vähän kaikista lauluista.

Mun mielestä on ihan OK, että koulussa on musiikkitunti. Se on tarpeellista, että koulussa on musiikkitunti, koska kotona ei ole paljon musiikkia.

Musiikkitunti on tarpeellinen mun mielestä, jotta sekin puoli kehittyisi.

Musiikkitunti on tarpeellinen, jotta oppii laulamaan erilaisia lauluja ja oppii nuotteja. Saattaa myös oppia uusia sanoja.

2 c) Montako musiikkituntia teillä on viikossa? Onko se sinun mielestäsi sopivasti vai liikaa vai liian vähän?

Kaikki vastaajat tiesivät, että lukujärjestyksessä oli ainoastaan yksi musiikin tunti. Tosin luokka, kuten ala-asteella on tapana laulaa tuntien täytteeksi tai "välipalaksi" melko usein tuttuja vanhoja lauluja.

Viiden tytön ja viiden pojan mielestä se on sopivasti. Perusteluina he vastasivat esimerkiksi seuraavaa:

Aina ei mennä lukujärjestyksen mukaan. Nykyään joka päivä lauletaan jotain tunnin verran. Musiikkia on mun mielestä ihan sopivasti, ei kannata liikaa, koska siinä väsy ja kiinnostus saattaa lopahtaa.

Mun mielestä voisi ehkä joskus olla enemmän, mutta on se joskus vähän tylsää.

Neljän tytön ja kolmen pojan mielestä musiikkia on liian vähän viikossa. Perusteluina haastateltavat mainitsivat mm. seuraavaa:

Tunti riittää, mutta pidän kahta viikkotuntia vielä parempana, koska sitten oppisi enemmän.

Mun mielestä voisi olla enemmän. Olisi enemmän aikaa laulaa ja kuunnella musiikkia.

Mun mielestä tunti on liian vähän, koska musiikkitunnit ovat hauskoja.

2 d) Millainen on hyvä musiikkitunti? Miksi juuri sellainen musiikkitunti on mielestäsi hyvä?

Tähän kysymykseen tuli melko laulupitoisia vastauksia. Ainoastaan yksi tyttö sanoi, että hyvällä musiikkitunnilla ei tarvitse laulaa, ja perusteli sanomaansa omalla heikolla laulutaidollaan. Yksi poika halusi laulaa vain vähän, enimmäkseen kuunnella. Kaksi haastateltavaa mainitsi laulamisen nimenomaan rauhassa ja kunnolla.

Hyvällä musiikintunnilla lauletaan kunnolla eikä kukaan häiritse. Silloin saa laulaa rauhassa.

Hyvä musiikintunti on sellainen, jolla lauletaan paljon ja kukaan ei häiritse, koska siinä pystyy tekemään sitä mitä pitääkin.

Pojista neljä piti laulamisen harjoittelua eri metodein hyvänä sisältönä oppitunnille. Perusteluna haastateltavilla oli erilaisia asioita, joten olen kirjannut kaikkien heidän vastauksensa tähän.

Hyvä musiikkitunti on sellainen, jolla lauletaan, kuunnellaan musiikkia ja opettaja soittaa oudot laulut kertaalleen läpi. Mun mielestä tällainen musiikintunti on hyvä, koska oppii uusia lauluja ja pysyy kertomaan niistä sitten toisillekin.

Hyvä musiikintunti on sellainen, jolla voi laulaa ja kuunnella jotain. Voisi kuunnella opettajan kasetilta ja laulaa samalla.

Hyvä musiikkitunti on sellainen, jolla lauletaan. Tunti voisi olla tekemisissä jonkin muun asian kanssa, esim. yhteys johonkin muun aineen tuntiin. Musiikintunnilla voisi myös "olla vähän jotain soitinta".

Hyvällä musiikintunnilla lauletaan, varsinkin kaanonissa. Myöskin erilaisten soittimien kokeilu on myös kivaa.

Pojista yksi ja tytöistä kolme halusivat laulaa ainoastaan helppoja lauluja, joita jo osaavat, eivät harjoitella uusia, vaikeampia lauluja.

Viisi tytöistä antoi kysymykseen kukin erilaisen vastauksen. Näissä vastuksissa haastateltavat ovat pohtineet mm. tulevaisuutta, omaa äänenkäyttöä ja oppitunnin mielekkyyttä.

Hyvä musiikintunti on sellainen, jolla lauletaan ja välillä yksi luokkatovereista soittaa rumpuja. Sellainen musiikintunti on hyvä, koska se on erilaista.

Hyvä musiikintunti on sellainen, että siinä oppii, eikä siinä ole mitään "kohelluksia", esimerkiksi joku luokkatovereistani pelleilee häiritsee tuntia.

Hyvällä musiikintunnilla lauletaan kaikenlaisia kappaleita, nopeita, hitaita, iloisia ja surullisia lauluja. Tällaisella tunnilla oppii erilaisia kappaleita ja oppii laulamaan nuotista.

Pidän sellaista musiikintuntia hyvänä, jossa oppii kaikkea uutta musiikista ja sävellyksistä, koska jos vaikka isona alkaa laulajaksi, tietää enemmän erilaisista musiikinlajeista.

Hyvä musiikintunti on mun mielestä sellainen, jolla lauletaan hyviä lauluja, ei esim. sellaisia, joita täytyy laulaa korkealta, voi mennä ääni.

2 d) Millainen musiikintunti on mielestäsi huono? Miksi sellainen musiikintunti on mielestäsi huono?

Yksi haastateltavista ei osannut vastata kysymykseen ollenkaan.

Kolme haastateltavista (kaikki poikia) kertoi, ettei ole koskaan kokenut huonoa musiikintuntia, mutta pyrkivät kuvittelemaan huonon tunnin, johon liittyisi paljon kirjoitustehtäviä ja laulaminen olisi unohdettu täysin.

Viisi haastateltavista mainitsee huonon musiikkitunnin ominaisuutena sen, että tuntia häiritään tavalla tai toisella.

Huono musiikkitunti on sellainen, jolla kaikki vaan riehuu eikä usko opettajaa.

Huono musiikintunti on mun mielestä sellainen, joka alkaa 15 minuuttia myöhässä riitojen takia.

Yksi haastateltavista kokee kielenoppimisen musiikintunnin yhteydessä huonona oppitunnin sisältönä.

Huonolla musiikintunnilla pitää kirjoittaa sanat paperille, kun ne ensin tulevat nauhalta. Ei saa selvää.

Kuusi haastateltavista kokee laulamisen huonona työtapana, jos laulunopetuksen työtapana ei heitä miellytä.

Mun mielestä huono musiikkitunti on sellainen, jolla lauletaan joku ihan lyhyt sekava laulu, jossa on vaikeita säveliä. Jos joku sitten laulaa vaikeata laulua ihan väärin, se joudutaan aloittamaan alusta.

Huonolla musiikintunnilla lauletaan vaan yhtä menoa jatkuvasti eikä ole mitään muuta.

Huonolla musiikintunnilla harjoitellaan, sanatkin ovat sellaisia, ettei niitä oikein älyä.

Huonolla musiikintunnilla lauletaan vain yhtä laulua, johon sitten läkähdytään.

Huono musiikkitunti on sellainen, jolla lauletaan samoja vanhoja kappaleita, joita on jo laulettu monesti aiemminkin. Haluaisin mieluummin oppia jotain uutta.

Pidän sellaista musiikintuntia huonona, jolla vain toistetaan esimerkiksi samaa laulua, eikä opetella mitään uutta.

Täsmentääkseni vielä haastateltavien vastauksia pyysin heitä kertomaan omin sanoin kysymyksessä 2 g) millainen on heidän toiveittensa mukainen musiikintunti.

Kolmen haastateltavan toiveitten mukaisella musiikintunnilla pidettäisiin levyraati. Haastateltavat haluaisivat tuoda itse omia kasetteja, keskustella ja arvioida niitä.

Yksi haastateltavista haluaisi oppia kaikkea uutta ja yksi haastateltavista itse valita, mitä tekee, soittaa vai kuuntelee. Yksi haastateltavista mainitsee myös työrauhan tässä kysymyksessä.

Mun toiveiden mukaisella musiikkitunnilla kaikki sujuu hyvin, ku-

kaan ei häiritse.

Viiden haastateltavan toiveet kääntyvät soittamisen ja musisoinnin puolelle.

Mun toiveitten mukaisella musiikkitunnilla voisin esiintyä, vaikka itse. No ensin lauletaan se kappale, jossa soitetaan rumpuja. Sitten voidaan vaikka laulaa oppilaiden valinnan mukaan joitakin lauluja, sitten voitaisiin harjoitella sellaisia kappaleita, joita lähiaikoina lauletaan jossain yleisölle tai jollekin koulussa vierailijalle. Hyvällä musiikkitunnilla tehdään oikeastaan kaikkea, mitä musiikkitunnilla voi tehdä.

Mun toiveitten mukaisella musiikkitunnilla muodostettaisiin bändi ja laulettaisiin samalla. Bändissä olisi rummut, kitara, piano tai kosketinsoittimia ja huilu. Laulut olisivat esimerkiksi iskelmiä.

Mun toiveitten mukaisella musiikkitunnilla soitettaisiin pianoa ja opeteltaisiin uusia kiinnostavia lauluja, joita olen joskus jossain kuullut.

Neljällä haastateltavalla oli toiveena myös eri perustein musiikin kuuntelu, jonka lisänä laulamien.

Mää haluaisin laulaa hyviä lauluja ja kuunnella kasetteja.

Mun toiveitten mukainen musiikintunnilla laulettaisiin ja kuunneltaisiin esimerkiksi rokkia ja vaikka joku bändi tulisi käymään.

Kahden haastateltavan toiveet ovat hieman erilaiset kuin muiden haastateltavien.

Minun toiveitteni mukaisella musiikkitunnilla olisi esimerkiksi sellainen, jossa musiikin kuuntelun jälkeen piirretään paperille, miltä musiikki on kuulostanut. Tunti saisi myös olla helppo.

Mun toiveitten mukaisella musiikkitunnilla voisi laulaa sekä lapsien että opettajan ehdottamia lauluja, myös laululeikit olisivat kivoja.

2 f) Kun kuuntelette musiikkia, haluatko keskustella kuulemastasi? Lisäksi kysymystä tarkennettiin kolmella lisäkysymyksellä; Millaisia asioita kuuntelet musiikista? Millaista on mielestäsi

hyvä musiikki? Millaista on mielestäsi huono musiikki?

Haastateltavista viisitoista halusi keskustella kuulemastaan. Yksi ei osannut sanoa, ja yksi haastateltavista ei ehdottomasti halunnut keskustella kuulemastaan.

Viisi haastateltavista kiinnitti huomiotaan laulun sanoihin. Kuuden haastateltavan vastuksessa mainittiin erilaiset soittimet, joita he kuuntelivat. Viisi haastateltavista mainitsi eri musiikin elementtien kuuntelua, kuten melodian ja rytmin. Kolme haastateltavaa mainitsi myös yhtenä kuuntelun kohteenaan laulajan äänen.

Kaikki vastaukset olivat melko erilaisia. Hyvän musiikin määritteli nopeaksi neljä haastateltavista. Yksi piti tecnoa hyvänä musiikkina, toinen upean kuuloisena ison orkesterin soitantaa. Kaksi haastateltavaa määritteli rokin hyväksi musiikiksi. Kahden tytön mielestä koulun laulukirjassa on hyvää musiikkia. Kaksi poikaa taas teki samankaltaisen määritelmän.

Ne laulaa ja soittaa tahdissa.

Sanat sopii soittoon.

Hyvän musiikin määritelmiä olivat myös seuraavat seikat: pystyy kuuntelemaan pitkästyttä ja iloista esimerkiksi saksofonilla tai huilulla soitettu.

Samoin olivat määritelmät huonon musiikin suhteen melko erilaisia. Viisi määritteli hitaan musiikin huonoksi. Neljä haastateltavista kiinnitti huomionsa erityisesti laulajan ääneen, joka tekee musiikin joskus todella huonoksi. Huonon musiikin määritelmiä olivat haastateltavien

mielestä myös: samansävyisyys - ei vaihtelevuutta, huonoilla soittimilla soitettu musiikki, punk ja tekno, pätkitty musiikki ja iskelmät.

4.3 Laulaminen ja kulttuurin tuntemus

Kolmas haastatteluni teema-alueista keskittyi laulamiseen kohdekielellä ja kulttuurin omaksumiseen kielen ja musiikin avulla. Tähän teema-alueeseen liittyivät kysymykset 1 e ja 3 a-j.

1 e) Laulatko kotona mieluummin suomeksi vai englanniksi?

Ainoastaan kolme haastateltavistani, kaksi tyttöä ja poika, sanoivat laulavansa suomenkielisiä lauluja kotona. He lauloivat suomenkielisiä iskelmiä ja lastenlauluja. Viisi haastateltavaa, kolme tyttöä ja kaksi poikaa, sanoivat laulavansa molemmilla kielillä. Laulut olivat osin koulunlauluja, osin muita lastenlauluja ja iskelmiä. Yhdeksän haastateltavista, neljä tyttöä ja viisi poikaa sanoi laulavansa mieluummin englanniksi. Perusteluina useilla oli se, etteivät he osaa paljon suomenkielisiä lauluja tai etteivät muista lauluja suomen kielellä. Tämä kertoo siitä, että opettaja vaatii lapsilta paljon ulkoa oppimista. Luokalla on toisinaan esiintymisiä, joissa laulut lauletaan ulkoa.

3 a) Onko erilaista opetella laulut suomenkielisiä lauluja?

Neljätoista oli sitä mieltä, että suomenkielisiä lauluja on erilaista opetella.

"On erilaista opetella suomenkielisiä lauluja. Esimerkiksi virret, jotka ovat aina suomeksi tuntuvat oudolta, koska on tottunut laulamaan englanniksi."

Kysymyksen 3 b väittämälle, mikä niissä on sinun mielestäsi erilaista, useat haastateltavista vastasivat suomen kielen sanojen lauluissa olevan kaikkien tuttuja, englanninkielisissä lauluissa tulee vähän väliä outoja sanoja vastaan.

Sana rytmin eroihin ja sanojen painotukseen kiinnitti huomionsa kolme tyttöä ja kolme poikaa.

Lauloimme tunnilla laulua "Sunrise, sunset", johon oli sanat sekä suomeksi että englanniksi. Kun lauloimme ensin englanniksi ja sen jälkeen suomeksi laulu meni ihan huonosti, koska me ei osattu sitä suomeksi. Oli vaikea laulaa laulua suomeksi, jonka on ensin oppinut englanniksi, kun sanat loppuu eri kohdissa.

Kun 3 c) kysymyksessä kysyin, onko sinusta mukava oppia lauluja eri kielillä, kaikki haastateltavat vastasivat kysymykseen myöntävästi. Ja kun tarkensin kysymystä, miksi on kivaa, vastaukset olivat lähes kaikki tulevaisuuteen suuntautuneita.

Jos menee ulkomaille ja laulaa jossain tilaisuudessa, niin muut ymmärtävät ja ymmärtää itsekin, mitä laulaa.

On mukava oppia lauluja eri kielillä, koska oppii asioita eri maista ja saa tarvittaessa laulaa vaikka mukana.

Lauluja on mukava oppia eri kielillä, saattaisi vaikka tulla hyväksi laulajaksi.

Kolme haastateltavista, kaksi poikaa ja tyttö, oli sitä mieltä, että kielitaito kehittyy ja sanavarasto karttuu opeteltaessa lauluja muilla kielillä.

3 d) Onko helpompi oppia laulut suomeksi vai englanniksi?

Laulut oli helpompi oppia englanniksi, koska koulussa lauletaan aina englannin kielellä, vastasi haastateltavista kuusi, joista yksi oli tyttö. Muutamien vastauksista ei saanut selvää ja joillain haastateltavilla ei ollut mielipidettä asiaan. Muutamat haastateltavat myönsivät, että suomeksi on helpompi lukea, koska sanat ovat heti tuttuja.

Englanniksi on vaikeampaa, koska sanat ovat outoja. Suomea osaa niin sanat sujuvat paremmin.

Kysymykseen 3 e) Miten muut Savosenmäen koulunoppilaat suhtautuvat siihen, että laulat englannin kielellä enemmän koulussa ja mitä itse ajattelet heidän suhtautumisestaan, oppilaat vastasivat hyvin vähäsanaisesti. Koulutoverit ovat aluksi kyselleet, miksi joku haastateltava on halunnut mennä kielikylpyluokalle, mutta muiden puheista ei kukaan tuntunut piittaavan.

Kysymykset 3 f) ja g) vastaukset on yhdistetty tarkastelua varten. Pojista suomenkielisiä lauluja halusi oppia enemmän viisi. Heistä kaikista englannin kieli oli kuitenkin parempi kieli laulamiseen.

Englanti on yleensä parempi laulamiseen, koska sanat sopivat paremmin. Suomeksi käännetyt laulut eivät ole niin hyviä riippuen tietysti lauluista. Laulut, jotka ovat alunperin suomenkielisiä, ovat parempia suomeksi.

Englanti on parempi kieli laulamiseen, suomessa ei ole vielä tehty niin hyviä lauluja, että siitä pystyisi tekemään kunnan rokkia.

Tytöistä kaksi halusi oppia enemmän suomenkielisiä lauluja. Toinen heistä piti suomea parempana laulukielenä.

Suomi on parempi kieli laulamiseen, koska laulaminen saattaa suomeksi sujua vähän paremmin.

Toinen tytöistä oli sitä mieltä, että englanti on parempi kieli laulettaessa.

Laulamiseen parempi kieli on englanti, koska siinä on nätimmältä kuulostavia sanoja. Esimerkiksi laulussa "Tuu tuu tupakkarulla", jossa on englanniksi nätimmät sanat.

Kysymyksen 3 h) Millaista sinun mielestäsi on irlantilainen musiikki? lisäksi kysymystä tarkennettiin muutamilla lisäkysymyksillä: Miten kuvailisit irlantilaista musiikkia omin sanoin? ja Miten tunnistat, että musiikki on kotoisin irlannista kuullessasi sitä nauhalta tai laulaessasi irlantilaista laulua koulussa musiikkitunnilla ensimmäistä kertaa?

Suurin osa haastateltavista, 15/17, kuvaili irlantilaista musiikkia ennen kaikkea sanojen ja kielen kannalta.

Irlantilainen musiikki on ihan kivan kuulosta, esimerkiksi "Summer is coming", samanlainen melodia kuin englantilaisessa, mutta sanat ovat erilaiset.

Tunnistan yleensä puheesta; r, s ja z äännetään eri lailla. Jotkin sanat äännetään pehmeämmin ja toiset kovemmin. Soitetun kapaleen tunnistaa esim. säkkipillistä.

Tunnistan irlantilaisen laulun siitä, että opettaja on saattanut joskus mainita jostain irlantilaisesta laulusta jonkin sanan ja kertoa, mikä se on englanniksi, sama sana sitten saattaa löytyä muistakin irlantilaisista lauluista. Erilaisuutta on myös se, millä ne soittaa sitä.

Irlantilainen musiikki on ihan hyvää, sellaista hienoa. Hidasta, hitaan ja nopean välillä. Kaunista ja hyviä äännteitä ja säveliä. Tunnistan juuri siitä, että musiikki on hitaan ja nopean väliltä, kun kuulen musiikkia nauhalta. Englannin kieli on nopeampaa ja sillä lailla erilaista kuin irlanti. Yhden haastateltavan vastaus liittyi itse musiikkiin ja musiikin eroihin.

Irlantilainen musiikki on mun mielestä ihan hyvää. Tiedän sävelestä, joka on suomalaisen ja englantilaisen väliltä kuullessani nauhalta, että se on irlantilaista musiikkia.

3 i) Onko sinun mielestäsi irlantilaisella ja suomalaisella musiikilla eroa? Kysymystä tarkennettiin vielä lisäkysymyksellä, mitä eroa.

Vastaukset jakautuivat siten, että viisi haastateltavista oli sitä mieltä, että erona on vain kieli.

Irlantilaisella ja suomalaisella musiikilla on vähän eroa. Suomalaiset eivät tee musiikkia, joka on sanotettu kunnolla.

Irlantilaisella ja suomalaisella musiikilla on eroa. Suomalainen on tavallisempaa. Irlannin kielen sanat ovat murretta.

Yhdeksän seitsemästätoista eli suurin osa oli sitä mieltä, että suomalaisella musiikilla ja irlantilaisella musiikilla on huomattavia eroja.

Irlantilaisella ja suomalaisella musiikilla on eroa. Englanniksi tehdään enemmän rokkia. Siellä soitetaan rajummin ja musiikki on kovempaa. Suomessa lauletaan hitaammin.

Irlantilaisella ja suomalaisella musiikilla on eroa. Suomalainen musiikki on tavallista, aina samanlaista. Soittimet erilaisia.

Irlantilainen musiikki on riemukkaampaa, suomalaisessa musiikissa ei soiteta esimerkiksi säkkipilliä. Soittimet ja tietysti kieli on erilaista.

Irlantilaisella ja suomalaisella musiikilla on eroa sävelessä ja rytmissä, irlantilaiset ovat hitaampia.

Suomalaisella ja irlantilaisella musiikilla on eroa. Suomen sävelissä on erilainen sävel. Jos Suomessa soitetaan vaikka pianolla, Irlannissa on jokin muu soitin.

Yksi haastateltavista ei huomaa mitään eroa suomalaisen ja irlantilaisen musiikin välillä, ja yksi vastaajista ei osannut sanoa.

4 l) Haluaisitko opetella koulussa jonkin laulun myös suomeksi? Kysymys esitettiin vasta kaikkien kysymysten päätteeksi, ja sen tarkoituksena oli sekä tuoda esille kielikylpyoppilaiden mahdollisia toiveita että kertoa jossain mielessä, kuinka mielekästä haastateltaville todellisudessa on kohdekielellä laulaminen, jos mahdollisuutena on valita oman äidinkielen ja kohdekielen väliltä.

Haastateltavista kolme ei halunnut oppia laulua suomen kielellä, ja haastateltavista neljä vastasi, että ehkä haluaisi opetella jonkin laulun suomen kielellä, mutta se riippuu laulusta. Haastateltavista kymmenen halusi oppia joko jonkin tietyn laulun tai jonkin iskelmän tai muuten vain suomenkielisen laulun.

4.4 Oppimateriaali

Neljäs teema-alue liittyi luokan musiikin oppimateriaaliin, jota kielikylpyoppilailta oli suhteellisen vähän taloudellisen tilanteen vuoksi. Samalla pyrin saamaan tietoa varsinaisesta musiikin eri osa-alueiden sisältöjen omaksumisesta.

4 a) Minkälainen musiikinkirja sinulla on koulussa?

Kysymyksen tarkoituksena oli saada haastateltavien ajatukset suuntautumaan oppimateriaaliin. Samalla haastateltavat kertoivat myös hieman omasta suhtautumisestaan The Savosenmäki Songbookia kohtaan.

Haastateltavat kuvailivat musiikinkirjojaan kaikki omin sanoin. Monet haastateltavista kuvailivat kirjaa kuitenkin kahdella yhtenevällä määreellä: kirja on iso ja kirja on opettajan itse tekemä.

Iso kirja, joka sisältää sellaisiakin lauluja, joita englantilaisissa kouluissa lauletaan.

Opettajan tekemä, 120-sivuinen, sisältää englantilaisia lauluja.

Muutamit haastateltavat pyrkivät myös hieman kuvailemaan vastauksessaan laulujen sisältöä.

Sellainen, jossa on kivoja ja pitkiä kappaleita. Laulut ovat irlantilaisia, englantilaisia ja skotlantilaisia, jotkut ovat amerikkalaisia.

4 b) Pidätkö musiikinkirjastasi?

Kysymys oli jatkoa johdattelulle, ja samalla selvisi, että haastateltavilla oli erilaisia ajatuksia liittyen Savosenmäki Songbookiin.

Haastateltavista 14 piti oppikirjaa hyvänä. Perusteluina oli kolmella kirjan erilaiset laulut.

Tykkään musiikinkirjastani, koska siinä on paljon erilaisia lauluja, hitaita, nopeita, hyviä, huonoja.

Seitsemän haastateltavista perusteli kirjaa hyväksi sen takia, että siinä on hyviä lauluja.

Pidän musiikinkirjastani, koska siinä on näit kannet ja laulut ovat kaikki hyviä.

Pidän musiikinkirjastani, koska laulut ovat hyviä ja ne löytää helposti. Nuotit ja sanat tekevät oppimisen helpommaksi.

Yksi mainitsi oppikirjan etuudeksi sen, että kirjassa näkyvät nuotit. Haastateltavista kolme mainitsi, että ei varauksetta pidä kirjasta. Jotkut lauluista ovat hyviä toiset taas eivät.

Tykkään osasta kirjan lauluista.

Jotkut laulut ovat kivoja. Joissakin pitää laulaa liian korkealta ja jotkut ovat liian rauhallisia. Joissain lauluissa on kuitenkin kivat sanat.

Tykkään musiikinkirjastani, mutta on siinä jotain ihan tyhmääkin. Suurin osa lauluista on kauhean aikuismaisia.

4 c) Laulatko kirjasta lauluja kotona?

Kaikki haastateltavat kertoivat laulavansa The Savosenmäki Songbookin ohjelmistoa myös kotonaankin. Viisi haastateltavista mainitsi kuitenkin laulavansa harvemmin.

Haastateltavat mainitsivat laulavansa kotonaan samoja lauluja, joista pitävät ja joita on laulettu kyseisinä päivinä koulussa.

4 d) Mikä on mielilaulusi musiikinkirjastasi ja miksi?

Haastateltavat mainitsivat yhteensä kolmetoista eri laulua The Savosenmäki Songbookin 120 laulusta. Jotkut mainitsivat vain yhden mielikappaleen, toiset taas useita. Kaikkein suosituin mielilaulu oli "Johnny I hardly knew you". Haastateltavista neljä mainitsi sen.

Pidän eniten kappaleesta "Johnny I hardly knew you", koska melodia on hyvä ja laulun kertoma tarina on niin jännittävä ja se on jäänyt mun mieleen.

Seuraavaksi mielekkäin laulu oli "Will you go Lassie go". Haastateltavista kolme mainitsi sen mielilaulunaan.

Mun mielilaulu on "Will you go Lassie go", koska siinä on niin hyvä sävel.

Seuraavaksi suosituimpia lauluja olivat "Yesterday", "In the harvest time", "Puff the magic Dragon", "Fields are wide" ja "Yellow Submarine". Nämä kaikki neljä laulua mainittiin kukin kaksi kertaa mielilauluna.

Mun mielilaulu on "Yesterday", koska siinä on hyvät sanat.

Mun mielilauluja ovat "Will you go Lassie go", "Field are wide", "In the Harvest Time" ja "Lily the pink". Ne ovat hyviä, koska ne ovat hiljaisia ja tuovat muistoja mieleen.

Mun mielilaulu kirjasta on "Puff the magic Dracon", koska siinä on niin hyvä sävel ja rytmi.

Mun mielilaulu on "Yellow Submarine", koska se on aika nopea ja on hyvä rytmiltään.

Lisäksi mielilauluina haastateltavat mainitsivat kappaleet "Sailing", "Oh the Summer is coming", "I have a hole in my pocket", "Little Drummer Boy", "Lily the Pink" ja "Amazing grace"

Minun mielilauluni on "Sailing", se on rauhallinen ja siinä on kivat sanat.

Kaksi haastateltavista ei osannut mainita mitään tiettyä laulua mielilaulukseen.

En osaa nimetä mitään mielilaulua, mun mielestä noin puolet kirjan lauluista on hyviä.

4 e) Mitä laulua inhoat ja miksi inhoat juuri sitä laulua?

Haastateltavista kolmesta mainitsi inhoavansa jotakin tiettyä laulua tai tiettyjä lauluja. Kolme haastateltavista mainitsi vain yleisesti, etteivät pidä kirjan hitaimmista lauluista. Yhdellä haastatelluista ei ollut mielipidettä asiaan.

Eri lauluja, joita haastateltavat inhosivat, oli yhteensä kymmenen. Eniten inhottuna lauluna mainittiin "Yellow Submarine", laulun mainitsi haastateltavista neljä. Kaikki neljä haastateltavaa, mainitsivat perusteluina, että laulua lauletaan niin paljon.

Inhoan kappaletta "Yellow Submarine", sitä lauletaan aina, pojat haluavat.

Seuraavaksi inhotuin laulu oli nimeltään "Will You Go Lassie Go". Sen mainitsivat kaksi haastateltavista. Inhon tunteen syynä oli jälleen sama perustelu, laulua oli laulettu liian usein ja haastateltavat olivat kyllästyneet niihin.

Inhoan lauluja "Will You Go Lassie Go" ja "Yesterday", koska "Will You Go Lassie Go" on laulettu niin paljon, että siihen on kyllästynyt. "Yesterday" menee liian korkealta joten inhoan sitä sen takia.

Kaksi haastatelluista mainitsi inhoavansa yleisesti virsiä. Virsiä inhottiin myös niiden hitauden takia. Kaksi haastateltavista mainitsi inhoavansa kappaletta "This Old man".

Inhoan kappaletta "This Old Man", koska en pidä kappaleen sanoista.

Muita lauluja, joista haastateltavat eivät pitäneet, mainittiin kutakin vain kerran.

En inhoa mitään laulua. Tai ehkä vähän "Amazing grace" -laulua, siinä on oudot sanat.

Inhoan "Papillonia", se on vaikea laulaa, menee liian ylös ja rytmi on outo.

Inhoan laulua "Edelweiss", tykkään kumminkin samasta laulusta suomeksi"

En tykkää laulusta "Over the hills" enkä muista hitaista kappaleista.

4 f) Minkä laulun haluaisit laulaa laulunkokeissa?

Tämän kysymyksen esitykseen vaikuttivat lähinnä kaksi seikkaa. Tutkimuksen esivalmisteluisa oli tutkimuksen avainhenkilöltä luokanopettajalta, Elsa Warrenilta saatu tieto, että oppilaille järjestetään joka lukukausi eli syksyisin ja keväisin laulunkoe. Warren kertoi luokkansa oppilaiden suhtautuvan kokeeseen innokkaasti. Tämä ennalta positiiviseksi mainittu tapahtuma oli mielestäni hyvä kysymysentekoaihe, juuri siksi, että tiesin oppilaiden myös itse miettivän seikkaa aina silloin tällöin. Samalla sain lisää informaatiota laulamisesta ja lauluista. Ainoastaan yksi haastateltavista ei osannut vastata kysymykseen täsmällisesti, koska ei osannut sanoa, minkä laulun varmasti laulaa laulunkokeessa.

Haastateltavat mainitsivat yhteensä kaksitoista eri laulua. "Johnny I hardly knew you" oli eniten mainittu kappale. Kaikki, jotka mainitsivat laulun, sanoivat, että se on hauska laulaa. Lisäksi laulussa mainitaan pyssyt, jotka kiehtoivat erityisesti poikia. Laulun mainitsi kolme poikaa ja yksi tytöistä.

Kaksi poikaa halusi laulaa laulunkokeissa laulun "I Got Shoes". Heidän perustelunsaakin olivat melko samantapaiset.

Laulaisin laulunkokeissa "I got the Shoes", se on hyvä ja riemastuttava laulu. Kaikki saavat siinä omat kengät, toisessa säkeistössä kaikki saavat laukun ja kolmannessa ristin.

Laulaisin "I Got Shoes", koska se on helppo ja hauska laulaa.

Helppous, nopeus ja kappaleen lyhyys olivatkin haastateltavien yleisimpiä laulukoelaulun valintakriteerejä. Myös se seikka vaikutti, miten paljon laulua oli laulettu koulussa eli miten tuttu laulu oli.

Laulaisin laulunkokeessa "Fields are Wide", "In the Harvest Time" tai "I have a Hole in My pocket". Haluaisin laulunkokeessa laulaa "...the Magic Dragon". En jaksa laulaa pitkään.

Haluaisin laulaa laulunkokeessa "In a cottage in a wood", koska se on aika nopea.

Laulunkokeessa haluaisin laulaa "Rock my soul", koska se on ihan lyhyt ja nopea.

Haluaisin laulaa laulunkokeessa "Yellow Submarine", koska se on hyvä ja helppo.

Laulaisin laulunkokeessa "All night all day", koska se on helppo ja sitä on laulettu niin paljon, että se on tuttu.

Laulaisin laulunkokeessa "I am going to the heaven" tai "I Got the Shoes". Tykkään laulaa sellaisia lauluja, jotka osaan kunnolla.

Lisäksi yksi haastateltavista mainitsi selvästi tavoitteensa. Hänen valintakriteerinsä oli kappa-

leen vaikeusaste.

Laulaisin laulunkokeessa "Lily the Pink", koska se on sopivan vaikea laulu.

Yksi haastateltavista halusi laulaa oman lempikappaleensa.

"Oh the summer time is coming", se on nätti laulu ja siinä on hyvät sanat ja se on kivan kuuloinen.

4 g) Mitä laulua et halua laulaa laulunkokeessa? Miksi?

Tähän kysymykseen annetut vastaukset olivat lähes identtiset kysymyksen 4 e) vastausten kanssa. Perusteluina olivat, etteivät haastateltavat pitäneet mainitsemistaan kappaleista. Yksi haastatelluista tosin mainitsi, että ei näin kevättalvella haluaisi laulaa joululauluja laulunkokeessa.

4 h) Mikä laulussa on sinusta tärkein asia? Lisäksi haastateltaville annettiin muutamia musiikin elementtejä virikkeeksi (melodia, rytmi, sanoitus).

Vastaukset jakoutuivat seitsemään erilaiseen vaihtoehtoon. Haastateltavista neljän mielestä laulussa on tärkeintä, että siinä on sopivat sanat ja rytmi.

Viiden muun haastateltavan vastaus liittyi sekä melodiaan, sanoihin että rytmiin, mutta heidän mielestään oli tärkeää, että sanat ja melodiarytmi sopivat yhteen ja että melodia luonnehtii hyvin tekstiä.

Kahden haastateltavan mielestä laulussa tärkeintä on ainoastaan rytmi.

Kolme haastateltavista piti laulussa tärkeinä elementteinä rytmiä ja melodiaa. Yksi heistä jopa sanoi, että sanat eivät ole niin tärkeät.

Kolme haastateltavista asetti melodian tärkeimmäksi laulun elementiksi.

Mun mielestä laulussa on tärkeintä se, että sitä on hauska laulaa. Hauskaksi laulun tekee iloinen melodia. Melodia on tärkeä.

Mun mielestä tärkein on taustamusiikki se melodia.

Mun mielestä laulussa on tärkeää musiikki, melodia. Hyvä melodia on kiinnostavaa. Sanat ei mun mielestä oo niin tärkeät.

4 i) Kun opettelette uuden laulun, mistä tiedät, mistä laulu kertoo? Kysymyksen tarkoituksena oli kartoittaa kielikylpyluokan oppilaiden kielitaidon kehittymistä laulujen ja musiikin avulla ja sitä, miten he asiayhteydestä ja tunnelmasta osaavat ymmärtää laulujen sanoman.

Haastateltavista kaksitoista vastasi tietävänsä yksinkertaisesti sanojen perusteella, mistä laulu kertoo. Lisäksi yksi haastateltavista lisäsi, että laulussa kerrotaan tarina ja sen pystyy päättelemään asiayhteydestä, vaikka olisikin outoja sanoja seassa. Haastateltavista kolme mainitsivat musiikin ja sanojen yhteisvaikutuksen.

Tiedän laulun nimestä sekä sanoista ja musiikista, mistä laulu kertoo.

Tiedän sanoista joskus ja sävelestä. Surullinen sävel ja sanat kertovat myös paljon.

Tiedän sanoista. Tunnistan myös surullisen musiikin.

Kahden haastateltavan mielestä tarvittiin joskus myös opettajan apua oman oivalluksen lisäksi.

Opettaja saattaa kertoa uudet sanat tai koko tarinan, piirtää taululle kuvan uudesta sanasta tai selittää omin sanoin, mitä vieras sana tarkoittaa. Muuten tiedän sanoista, mistä laulu kertoo.

4 k) Ymmärrätkö aina kaikki opettajan ohjeet?

Haastateltavista neljä ymmärsi aina opettajan ohjeet. Haastateltavista kymmenen ymmärsi yleensä opettajan ohjeet, mutta ei aina. Kolme haastateltavista vastasi ymmärtävänsä joskus opettajan ohjeet.

Ymmärrän mää yleensä kaikki, mutta jos en, kuuntelen ne sanat, jotka ymmärrän ja arvaa sitten epäselvän sana.

5. TULOSTEN TARKASTELUA

5.1 Musiikki oppiaineena kohdekielellä hyödyntää kielikylpymenetelmän tavoitteisiin pääsyä

5.1.1 Musiikki kohdekielen omaksumiskontekstina oppilaan vapaa-aikana

Kielikylpymenetelmän yksi perusajatuksista on, että kouluympäristöstä muodostuu pääasiallinen kohdekielen omaksumiskonteksti. Tosin kielikylpyoppilaalla tulee olla myös vapaa-aikanaan mahdollisuus kuulla ja käyttää kohdekieltä luontevassa kontekstissa. (Lauren, C. 1994, 10.) Kielikylpyluokka Mäntässä ei varsinaisesti täytä tätä kielikylpymenetelmän kriteeriä, koska lapset kasvoivat täysin suomenkielisessä ympäristössä. Sitä paitsi lapset kuulivat välitunneilla ainoastaan suomea. Kohdekieli - englanti - liittyy heillä pelkästään oppitunteihin. (Uusiutu 1991, 14-15.) Kuitenkin mm. musiikinopetus kohdekielellä mahdollistaa, että kohdekieli sai luontevan käyttökontekstin oppilaiden vapaa-aikana ja kielikylpy toteutui täydellisenä. Vuorovaikutus kielen ja musiikin välillä on olemassa myös haastateltavien vapaa-aikana.

Jokainen haastateltava kertoi laulavansa kotona lauluja koulun musiikkikirjasta. The Savosenmäki Songbook, joka on haastateltavien musiikkikirja, sisältää lauluja ainoastaan kohdekielellä. Lisäksi haastateltavista 15 kertoi laulavansa kotona samoja lauluja kuin koulussa.

Haastateltavien kuuntelutottumukset, tosin vähäiset, tukevat myös väittämää kohdekielen vapaa-ajan omaksumiskontekstista musiikin avulla. Haastateltavat, 10-11-vuotiaat, kuuntelivat

vielä melko vähän musiikkia vapaa-aikanaan. Vain yksi haastateltavista kuunteli musiikkia yli kaksi tuntia päivässä. Suurin osa haastateltavista kuunteli musiikkia noin puoli tuntia päivässä. Kuunneltu musiikki oli pääosin englanninkielistä diskomusiikkia. Haastateltavat mainitsivat kuuntelevansa ajankohtaisia suosikkiyhtyeitä ja hittikappaleita. Tällaiset ajankohtaiset hitit kuuluvat julkisista tiedotusvälineistä, kuten radiosta ja televisiosta, päivittäin lähes taukoamatta. Huomionarvoista on se, että yhtyeiden ja artistien sekä kappaleiden nimet haastateltavat äänsivät erittäin hyvällä englannin kielellä. Tällä perusteella voisi ehkä olettaa, että he ymmärsivät myös suosikkikappaleidensa tekstien sisältöjä. Tätä väittämää tukee taasen haastateltavien kuvaukset hyvästä musiikista. Huomio kiinnittyi ennen kaikkea laulujen sanoihin ja vastasitten esimerkiksi laulajan ääneen, soittimiin ja muihin musiikin eri elementteihin. Toki haastateltavien musiikkitottumuksiin vaikutti myös sekä vanhempien että muiden perheenjäsenten, kuten vanhempien sisarusten, kuuntelutottumukset.

Myös haastateltavien omien laulujen sepittäminen kohdekielellä tukee väittämää kohdekielen luontevasta omaksumiskontekstista. Luokkatoverit tapaavat vapaa-aikanaan ja sepittävät lauluja kohdekielellä yhdessä.

5.1.2 Kulttuuri-identiteetti ja musiikki

Toinen kielikylpymenetelmän perusajatus on, että kielikylpyoppilaalla on kontakti myös kulttuurin, joka on ominainen kohdekieltä äidinkielenään puhuvissa maissa. Tähän kontaktiin pyritään pääsemään hyvin vahvasti, kuitenkin omaa kulttuuri-identiteettiään kadottamatta.

Kansanlaulut luovat balladien muodossa laulajalle kuvan kohdekielen kotimaan kansan kohta-

loista ja esim. luonnosta luontevalla tavalla. Rytmiiikka taasen kertoo mahdollisesti tanssi- ja juhlaperinteestä ja sointiväri ominaisista soittimista ja laulutavoista kielialueelle. Uskallan väittää, että juuri musiikin avulla syntyy kulttuurien välille rakentava vuorovaikutussuhde ja kulttuurin omaksuminen helpottuu.

Tätä väitettä perustelen haastateltavien havainnoilla irlantilaisesta musiikista. Kohdekielenä haastateltavilla on englantia, mutta he omaksuvat irlantilaisten oppikirjojen avulla irlantilaista ja vanhaa kelttiläistä kulttuuriperintöä muissa aineissa. Erilaiset soittimet, kuten säkkipilli, tunnistettiin selkeästi kuuluvaksi osana irlantilaista musiikkitraditiota. Myös irlantilaisen musiikin rytmiiikkaan oli kiinnitetty huomiota. Eniten huomiota sai kuitenkin laulujen sanat ja erikoiset murteelle ominaiset äänteet.

Musiikin ollessa kohdekielellä opetettava aine saattaa olla mahdollista, että suomenkielisten laulujen osuus voi jäädä melko suppeaksi. Ainoastaan koulun yhteisiin tilaisuuksiin harjoiteltavat laulut, kuten maakuntalaulu ja virret tulevat, tutuksi äidinkielellä. Haastateltavilla oli käytössä laulusto, joka on kohdekielen kannalta ja kohdekielen musiikkikulttuurin omaksumisen näkökulmasta melko kattava, ei tue kuitenkaan äidinkielen kulttuuri-identiteetin säilymistä.

Se, miten varsinaisen äidinkielellä omaksuttavan lauluston puuttuminen vaikuttaa haastateltaviin, ei selviä tästä tutkimuksesta. Muutamien haastateltavien kommentteista voidaan kuitenkin vetää johtopäätöksiä, että haastateltavat halusivat oppia lisää lauluja myös äidinkielellä.

Kuitenkin suhtautuminen ennakkoluulottomasti kaikenlaisiin lauluihin tukee ajatusta multikulttuurisuuden kehittymisestä, joka on yksi opetusmenetelmän tavoitteista (Connors 1987, 35).

Haastateltavien vastauksista voidaan myös todeta, ettei niin sanottu ohjattu laulaminen haasta-

teltavien vapaa-aikana tavoita kohderyhmää. Vain kaksi haastateltavista mainitsi harrastavansa laulua. Harrastuksella haastateltavat ymmärsivät kouluajan ulkopuolella tapahtuvaa ohjattua toimintaa. Tähän perustuen voidaan todeta, ettei suomenkielisen lauluston asema ja suomalainen musiikkiperinne välity näille oppilaille kovinkaan rikkaana eikä myöskään vahvistu.

Kuitenkin on otettava huomioon aspekti, että musiikkia harrasti haastateltavista kymmenen.

Näissä tapauksissa muun kuin kohdekielen musiikkikulttuuri sai ohjattua vahvistusta. Lisäksi julkisten tiedotusvälineiden asemaa ei tässäkään tilanteessa voida unohtaa. Television ja radion kautta saatua musiikkikasvatusta äidinkielellä ei voida aliarvioida jos ei yliarvioidakaan. Lapsille ja nuorille suunnatut radio- kuin televisio-ohjelmat ovat hyvin musiikkipitoisia, mutta niihin osallistuminen on melko passiivista.

5.2 Musiikin oppimisen päämäärät kielikylpymenetelmässä

Kun kieli on kielikylpymenetelmän opetusmenetelmä eikä itse päämäärä, pätee tämä hierarkia myös musiikintunnilla. Musiikin opiskelun yhtenä opiskelumenetelmänä on, että opetus tapahtuu kohdekielellä. Tämä opetusmenetelmä luo musiikin oppimiselle uusia päämääriä ja uusia tavoitteita. Kohdekieli opetusmenetelmänä luo myös odotuksia oppimateriaalia kohtaan.

5.2.1 Kohdekielen musiikille oppiaineena luomat päämäärät ja niiden toteutuminen

Kohdekielen käyttö oppimismenetelmänä luo haastateltavien musiikinoppimiselle päämääriä ymmärtämisen, omaksumisen ja osallistumisen kannalta. Haastateltavat ymmärsivät yleensä

opettajan aina kohdekielellä antamat ohjeet melko hyvin. Laulujen sisällön ymmärtäminen perustui haastateltavilla esim. päättelyyn asiayhteydestä. Laulaessa on tärkeä ymmärtää laulun tekstin sisältö, jotta saavutetaan päämäärä eli opitaan laulu. Laulun teksti saattaa esimerkiksi kertoa opetettavan asian tai antaa vihjeitä laulun fraseeraamisesta. Laulun melodian luonne yleensä tukee sitä, mikä on laulun tekstin luonne. Lisäksi lauluntekijät usein painottavat tietyn sävelkuluin tiettyjä sanoja. Haastateltavat olivat havainneet melodian luonteen yhteyden tekstin ymmärtämisen apuvälineenä. Muutamissa tapauksissa haastateltavat tarvitsivat opettajan apua oman oivaltamisen lisänä. Tällaisina apukeinoina mainittiin synonyymien käyttö, uuden sanan visualisointi piirroksena tai eleenä.

Osallistuminen on lauletaessa luokkatilanteessa helppoa. Alusta lähtien kohderyhmän niin lukemaan kuin laulamaan oppiminen on perustunut matkimiselle. Opettaja-lehden haastattelussa luokanopettaja Elsa Warren hämmästelee oppilaidensa nopeaa ja hyvää englannin kielen ääntämisen oppimista. Luonnollisesti juuri lukemaan oppimisella on suurin vaikutus tähän, koska lukemaan opeteltaessa oppilaat näkevät isokokoiset sanat edessään samalla, kun he lukevat ne. Tätä oppimista vahvistavat erilaiset lukemaan oppimisen muodot. Laulaminen omasta kirjasta lukien, yhdessä koko luokan kanssa yhtäaikaan rohkaisee käyttämään kieltä, ja esim. oppilaat oppivat hahmottamaan kirjainten muodot luontevat sanarytmit. Lisäksi kun musiikki on yhtenä elementtinä, erilaiset soinnilliset äänteet ja kaksoiskonsonantit saavat hyvää harjoitusta. (Uusiniitty 1991, 14-15.)

Musiikin eri elementtien tärkeys lauluissa haastateltavien havaintoina tuki edellisten väitteiden paikkansapitävyyttä. Melodiaan sopivat sanat ja rytmi määriteltiin laulujen tärkeimmäksi elementeiksi. Myös melodian luonnetta tekstiyhteyteen sidottuna pidettiin tärkeänä osana musiik-

kia. Jotkut haastateltavista mainitsivat myös samalla laulut sanojen oppimiskontekstina.

Laulujen laulamissa oli haastateltavien parissa päästy niin suurelle osallistumisen asteelle, että kohdekieltä pidettiin yhtä poikkeusta lukuunottamatta parempana laulukielenä. Tämä ilmeni haastateltavien vastauksista jopa niin, että suomalainen kansansävelmä oli englannin kielellä laulettuna parempi.

Kohdekielen eri vivahteita eli esim. irlannin murretta ja vanhaa kelttiläiselle alueelle ominaista kieltä, jota käytetään usein vanhojen kansanlaulujen teksteissä, haastateltavat kuvailivat ja huomioivat sanojen, äänteiden ja yleensä kielen kannalta. Nämä havainnot vahvistavat vielä lisää laulun ja kielen suhteen merkitystä.

5.3 Oppimateriaali

Kielen sisällöstä puhuttaessa oppimateriaalissa on muistettava, että oppikirjojen käyttö kielyluokalla on vapaamuotoista verrattuna tavalliseen peruskoulun ala-asteeseen. (Laurén, C. 1991, 20-21.)

Haastateltavien musiikin oppikirja, The Savosenmäki Songbook oli kaikille haastateltaville tärkeä. He olivat ymmärtäneet kirjojen käsityöarvon, sillä olihan luokan opettaja ne itse käsin sitonut.

Laulusto, jonka kirja sisältää, on melko laaja: 120 laulua. Kuitenkaan kirja ei sisällä musiikin teoriaan tai musiikkitietoon liittyvää osuutta. (Warren 1991, 1.) Koulun kirjastossa tai luokan

kirjahyllyssä ei myöskään ollut saatavilla muuta tietopuolista materiaalia englanninkielisiä musiikkiopintoja varten. Musiikin peruselementteihin perehdyttiin opettajajohtoisesti lähinnä lauluston avulla. Lisäksi tehtiin yhdessä erilaisia musiikinkuunteluharjoituksia. Haastateltavat mainitsivat kuunnellusta musiikista keskustelun, sanojen ylöskirjoittamisen kuullusta laulusta ja musiikin ja kuvaamataidon yhdistämisen siten, että kuunneltiin musiikkia ja piirrettiin sen mukaan. Haastateltavat esittivät toiveita esim. musiikinteorian opiskeluun, toisaalta haastateltavilla saattoi olla erilaisia käsityksiä musiikinteorian opetuksen ja sisällön suhteen.

5.4 Musiikin opiskelu kohdekielellä

Musiikki oli haastateltaville mieleinen oppiaine. Osa haastateltavista jopa toi julki selkeästi kantansa useamman kuin yhden musiikkitunnin puolesta. Lisäksi haastateltavista oli mielekästä, että laulamista käytettiin “välipalanomaisesti” katkaisemaan ja keventämään muiden aineiden keskittymistä vaativia jaksoja. Laulaminen oli haastateltaville hyvin luontaista ja mieleistä. Samalla, kun haastateltavat pohtivat musiikkitunnin tarpeellisuutta perusteluineen, voitiin havaita pohdintaa laulamisen tavoitteista ja yleensä musiikin opiskelun tavoitteista. Tällä haastateltavien pohdinnalla on yhteys opetussuunnitelman yleistavoitteisiin, joihin päästään tarkastelemalla kysymyksen 2 f) perusteluja.

Luonnollisesti tällaiseen laulupainotteiseen ja opettajapainotteiseen työtapaan liittyvät oma-kohtaiset musiikkielämykset. Laulu oli ehdottomasti suosituin työtapa. Elämyksellisyyttä lisäsi se, että kaikki voivat osallistua laulamiseen omilla kyvyillään ja kokea yhdessä onnistumista. Kielikylpyluokan oppilaat olivat peruskoulun ala-asteen opiskelunsa aikana joka joulukuun valmis-

taneet perinteisen englanninkielisen joulujumalanpalveluksen - Carol servicen. Tässä joulupalveluksessa luokan oppilaat laulavat joululaulut esilaulajina yhdessä seurakunnan kanssa. Luokan oppilaat lukevat myös kaikki palvelukseen liittyvät tekstit, kukin vuorollaan. Tällaiset elämykset ovat myös peruskoulun ala-asteen musiikin opetuksen perustavaotteita (Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 1985).

Elämyksellisyyttä musiikkitunteilla lisäsi soittimien mukaan ottaminen laulujen säestykseen. Yhdeksi mukavimmista kappaleista mainittiin usean haastateltavan vastaus laulu "Johnny I hardly knew you", jota yksi luokan oppilaista oli säestänyt käsirumpurytmillä oppitunnilla muiden laulaessa. Käsirumpurytmi oli myös joillakin haastateltavilla perusteluina kysymykseen, miksi he pitivät eniten kyseisestä laulusta. Haastateltavat vastasivat toiveinaan olevan soittimien lisääminen lauluihin sekä itse mahdollisuus osallistua musisointihetkeen niin laulaen kuin soittaen.

Sekä hyvää että huonoa musiikkia koskeviin kysymyksiin haastateltavat mainitsivat laulamisen. Hyvällä musiikintunnilla harjoiteltiin rauhassa ja uuden laulun opiskelu ei ollut liian vaativaa ja kuluttavaa. Haastateltavista joku kiinnitti myös huomionsa laulamisen älyllisen toiminnan lisäämiseen. On hyvin vaativaa seurata nuottikuvasta uuden sävelmän kulkua ja lukea uutta tekstiä kohdekielellä, kuunnella lisäksi samanaikaisesti esimerkkilaulua yrittäen itse matkien laulaa mukana. Harjoiteltaessa lauluja tällä metodilla, joudutaan toistamaan samaa fraasia useita kertoja. Oppimismetodi peilaa kaikenlaiseen musiikin harjoittamisen oppimiseen sekä muiden aineiden oppimiseen korostaessaan harjoittelun tärkeyttä. Lisäksi mahdollisten virheidäen eliminointi on maksimaalista.

Kuitenkin, ei ehkä vähiten tästä työtavasta johtuen, laulaminen työtapana sai haastateltavilta osakseen myös kritiikkiä. Laulujen opetus ja laulaminen huomattavasti eniten huomiota saavana työtapana ei välttämättä ole kaikkein rakentavin musiikin opetustapa kaikissa tapauksissa. Lisäksi laulunopettamisessa tulee olla runsaasti erilaisia variaatioita, jotta oppiminen pysyy kiinnostavana tapahtumana eikä kangistu ja pysähdy. Tätä väittämää perustelisin sillä, että huonon musiikkitunnin leiman haastateltavat antoivat selkeästi sellaiselle musiikintunnille, jolla laulunopetuksen työtapa ei heitä miellyttänyt, vaan tunnin jälkeen he olivat uupuneita. Toisena perusteena väittämälle ovat ne vastukset, joita haastateltavat antoivat toiveittensa mukaisesta musiikkitunneista. Työtapoja oli mainittu useita, ja ne olivat hyvin luovia ja mielikuvituksellisiakin. Laulaminen oli näissäkin vastuksissa tärkeimpänä elementtinä.

6. POHDINTA

Tutkimukseni tulosten perusteella arvelen, että musiikki sopii hyvin opetettavaksi kohdekielillä kielikylpymenetelmässä. Voisi ajatella, että uusien oppimis- ja opetusmenetelmien vallatessa Suomen peruskoulua, musiikin asema ja mahdollisuudet oppiaineena unohdetaan tyystin tai ainakin ne jäävät taka-alalle. Olemmehan saaneet lukea sanomalehtien sivuilta, että esimerkiksi musiikkiluokille hakeutuvat oppilaat ovat vähentymässä ja vanhemmat ovat yhä enemmän kiinnostuneita sijoittamaan lapsensa esimerkiksi jollekin kieliluokalle. Kielikylpyluokan opettaja joutuu oppimateriaalin suhteen koville lähes kaikissa peruskoulun ala-asteella opetettavissa aineissa. Musiikin oppiaineena taka-alalle joutumisen yksi suurimmista syistä on mielestäni se, ettei musiikin oppimateriaalia kielikylvyssä voi suoraan soveltaa käytäntöön tai sitä ei ole lainkaan. Kuitenkin musiikki integroituu kielenopettamiseen mainiosti, joten sopivan materiaalin tuottaminen on näissä tapauksissa opettajasta itsestään kiinni. En lähde pohtimaan tässä, onko se liikaa pyydetty. Uskon vain, että jos opettaja ymmärtää musiikin opettamisen tärkeyden kohdekiellä ja musiikin opettamisen tärkeyden peruskoulussa yleensä, hän pyrkii opettamaan musiikkia kohdekiellä.

Vaikka tutkimustapauksessani oppilailta onkin käytössään omat laulukirjat, ei peruskoulun opetussuunnitelman tavoitteisiin musiikin oppimisen suhteen mielestäni aivan päästä. En väitä, etteikö niihin pyritä, mutta muutamina syinä epäonnistumiseen näkisin juuri oppimateriaalin kapeuden sekä luokan kehnon varustetason musiikinopetusta varten. Nämä puutteet minimoivat työtavat musiikkitunnilla - musiikkitunnilla ainoastaan lauletaan.

Laulaminen on kuitenkin tärkein työtapana, jos ajatellaan asiaa kielenoppimisen kannalta. Ääntä-

myksen kannalta on siis tärkeää laulaa, samoin myös positiivisten kokemusten - osaan laulaa, osaan tuottaa itse vaikean sanan. Opin uuden laulun, opin uusia sanoja, mutta niinhän me kaikki, koko luokka, opimme. Suhtautuivathan haastateltavat laulamiseen positiivisesti, lähes kaikki 16/17. Tämä osoittaa mielestäni sen, että he uskaltavat niin käyttää kohdekieltä kollektiivisesti kuin kohdekielellä laulaa kollektiivisesti ja pystyvät vielä vapaa-aikansa kontekstissa tuottamaan kohdekieltä niin laulaen kuin puhuen. Toivon vain, että tämä avoimuus niin musiikkia kuin kieltä kohtaan säilyisi heillä koko peruskoulun ajan, vaikka kielikylpy yläasteella ei jatkukaan.

Omasta mielestäni nämä kielikylpyyn osallistuneet oppilaat olivat tyytyväisiä sitä seikkaa kohtaan, että musiikki nimenomaan on kohdekielellä opetettavien aineiden joukossa. Mielestäni se tulee esille sellaisissa seikoissa, kuten, että heillä oli realistisia visioita siitä, millaista musiikintunneilla voi olla, ja lisäksi avoin ja leppoisa suhtautuminen musiikin oppiaineeseen haastattelun kohteena, joka tukee tätä mielipidettäni.

Haastattelun myötä osoittautui harhaksi se, että kieli olisi ainoastaan opetusmenetelmä eikä päämäärä. Päämäärän henki leijaillee ainakin silloin yllä, kun vertaillaan eri kansojen (lähinnä suomalaista ja irlantilaista) musiikkeja keskenään. Huomio kiinnitettiin haastattelussa lähes koko ajan joko itse kieleen tai laulun tekstiin. Tietenkin jo aiemmin mainitsemani työtapojen ja materiaalin vähyys vaikuttavat näihin seikkoihin, mutta myös se seikka, että kielikylpyoppilaat Mäntässä ymmärtävät olevansa eriarvoisessa asemassa juuri kielenoppimisen suhteen verrattuna muihin mänttäläisiin samanikäisiin koululaisiin. Heissä on se erikoista, että heille opetetaan koulussa englanniksi. Kun Englanti ei ole Mäntän vähemmistönkään kieli, he tiedostavat asemansa hyvin. Ja kielen asema on erilainen kuin sellaisilla paikkakunnilla, joissa kohdekieli on

vähemmistön kieli. Tämä taas näkyy haastattelussa mielestäni siten, että kohdekieli laulujen sanoituksissa nostetaan arvoon, joka ei sille välttämättä kuulu. Omalla äidinkielellä olevien laulujen tekstit eivät kelpaa, vaan ne toimivat luontevammin kohdekielellä. Englannin kieli on ainut oikea rockkieli, sanoo haastateltava. Säilyykö suomalainen kulttuuri ja sen ihannoiti, jos opetuskielet muuttuvat yhä kansainvälisemmäksi jo koulumaailmassa, kehittykö suomen kieli?

Tutkimukseni edetessä on kielikylpymenetelmän tutkimus opetusmenetelmänä kehittynyt huimaa vauhtia. Vaasan yliopisto järjestää aineenopettajille täydennyskoulutusta kielikylvyn jatkoa ajatellen yläasteella. Mitä on kielikylpy yläasteella ja mitkä aineet ovat mahdollista opettaa kohdekielellä. Voisiko yksi aineista olla musiikki? Mitä odotuksia musiikinopetuksella ja oppimisella tällöin olisi? Miten uudet opetusmenetelmät muuttavat musiikinopettajan työtä? Nämä ovat kysymyksiä, joita jatkotutkimuksella voitaisiin selvittää.

LÄHTEET

KIRJALLISUUS

- Arnau J. 1994. Ovatko varhaiset kielikylpyohjelmat toisenlaisia ohjelmia? Teoksessa C. Laurén (toim.) Kielikylpy: Kahden kielen kautta monikielisyteen. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 7/1994.
- Baetens Beardsmore H. 1982. Bilingualism: Basic Principles. Toinen painos. Clevedon: Multilingual Matters Ltd.
- Boyle S. 1979. The making of irish traditional music. Teoksessa B. Boydell (ed.) Four centuries of music in Ireland. Kent: Whistable Litho Ltd..
- Connors B. 1987. A Multicultural curriculum as action for social justice. Teoksessa S. Shapson ja V. D'Oyley (ed.) Bilingual and multicultural education. Clevedon: Short Run Press Ltd.
- Genesee F. 1987. Learning through two languages: studies of immersion and bilingual. Massachusetts: Newbury House Publishers.
- Grönfors Martti. 1982. Kvantitatiiviset kenttätömenetelmät. Juva: WSOY.
- Heikkinen M. 1991. Kielikylpy ala-asteella. Kielen käyttö mielekkääksi. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1/1991.
- Hirsjärvi S. ja Hurme H. 1982. Teemahaastattelu. Helsinki: Gaudeamus.
- Hurme H. 1990. Kielikylpy: paras tapa opettaa lapselle vieras kieli? Kasvatus 5-6 /1990.
- Kivistö P. 1991. Kielikylpy päiväkodissa. Teoksessa C. Laurén (toim.), Kielikylpymenetelmä: Kielen käyttö mielekkääksi. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1/1991.
- Kuusela L. 1984. Musiikillisten ja kielellisten kykyjen väliset yhteydet sekä eräitten tausta muuttujien vaikutus niihin 5-6 -vuotiailla lapsilla. Pro gradu -työ. Jyväskylän yliopiston psykologian laitos.
- Laurén C. 1991. Kielikylpy ja sen taustaa. Teoksessa C. Laurén (toim.), Kielikylpymenetelmä: Kielen käyttö mielekkääksi. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1/1991.
- Laurén C. 1994. Alkusanat. Teoksessa C. Laurén (toim.) Kielikylpy: Kahden kielen kautta monikielisyteen. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1/1991.
- Laurén U. 1991. Kaksikielisyys ja toisen kielen oppiminen. Teoksessa C. Laurén (toim.), Kielikylpymenetelmä: Kielen käyttö mielekkääksi. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1/1991.
- Linnankivi M. - Tenkku A. - Urho E. 1988. Musiikin didaktiikka. Juva: WSOY.
- Mäkelä K. (toim.) 1990. Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Painokaari OY Gaudeamus.
- Pasanen U. 1992. Roolileikkejä kielellä. Juva: WSOY.
- Rixon S. 1990. Developing listening skills. 3rd editon. Hong Kong: Macmillan Publishers Ltd.
- Uusiniitty L. 1991. Mäntän ekaluokkalaiset käyvät koulua englanniksi. Opettaja-lehti 15.11.1991/nro 46.
- Vesterbacka S. 1991. Kielen omaksuminen kielikylpykoulussa. Teoksessa C. Laurén (toim.), Kielikylpymenetelmä: Kielen käyttö mielekkääksi. Vaasan yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen julkaisuja 1/1991.
- Warren E. 1991. The Savosenmäki Song-book. Mänttä: Elsa Warren.

Wyatt J. 1987. Canadian perspectives. Teoksessa S. Shapson ja V. D'Oyley (ed.) *Bilingual and multicultural education*. Clevedon: Short Run Press Ltd.

HENKILÖKOHTAISET TIEDONANNOT

Warren E. 17.10.1992

Warren E. 5.1.1995

1. Taustatiedot

a) Mikä sinun nimesi on?

b) Minkä ikäinen olet?

c) Harrastatko musiikkia?

*Harrastatko -laulamista?
-soittamista?

d) Millaisia lauluja laulat, kun et ole koulussa?

e) Laulatko kotona mieluummin suomeksi vai englanniksi?

f) Millaista musiikkia harrastat?

*millaisia kappaleita soitat?

- kerro joitakin esimerkkejä? Joitakin kappaleita.

*klassista?

*kevyttä?

*jotain muuta?

g) Millaista musiikkia kuuntelet kotona? Millaisia levyjä tai kasetteja kuuntelet? Muistatko joitakin kappaleita esimerkiksi?

h) Miten paljon kuuntelet musiikkia päivässä?

*alle puolituntia päivässä

*puolesta tunnista tuntiin

*yli tunnin päivässä

*yli kaksi tuntia päivässä

i) Keksitkö omia lauluja?

Sepitätkö itse lauluja?

-millaisia laulun aiheita sinulla on? mistä laulut kertovat?

-ovatko sanat suomeksi vai englanniksi?

-onko sinun omilla suomenkielisillä lauluillasi ja englanninkielisillä lauluillasi eroja? Osaisitko kertoa minkälaisia? Laulaisitko esimerkiksi jonkun laulusi.

-millaisia lauluja ne ovat?

2. Musiikin oppiaineena

a) Mitä haluaisit tehdä musiikkitunneilla?

*laulaa

*soittaa

*säveltää

*opiskella musiikin teoriaa

*kuunnella erityylistä musiikkia

-Miksi?

b) Onko sinun mielestäsi tarpeellista, että koulussa on musiikkitunti?

-Miksi?

-Miksi ei?

c) Montako musiikkituntia teillä on viikossa?

-Onko se sinun mielestäsi tarpeeksi?

-Onko se sinun mielestäsi liikaa?

Perustele.

d) Millainen on hyvä musiikkitunti?

Miksi juuri sellainen musiikkitunti on sinun mielestäsi hyvä?

f) Millainen on huono musiikkitunti?

Miksi juuri sellainen musiikkitunti on sinun mielestäsi huono?

g) Kerro omin sanoin millainen on toiveittesi mukainen musiikkitunti?

h) Kun kuuntelette musiikkia, haluatko keskustella kuulemastasi?

* Millaisia asioita kuuntelet musiikista?

* Millaista on mielestäsi hyvä musiikki?

* Millaista on mielestäsi huono musiikki?

3. Laulaminen ja kulttuurin tuntemus

Koulun juhlissa laulatte yhteislaulut suomen kielellä toisten koululaisten kanssa.

a) Onko erilaista opetella suomenkielisiä lauluja?

b) Mikä niissä on sinun mielestäsi erilaista?

c) Onko sinusta mukava oppia lauluja eri kielillä?

Minkä takia sinusta on kiva/ei ole kiva oppia uusia lauluja?

d) Onko helpompi oppia laulut suomeksi vai englanniksi?

*minkä takia sillä kielellä (kumman oppilas vastaa)

*miksi toisella kielellä on vaikeampi?

e) Miten muut Savosenmäen koulun oppilaat suhtautuvat siihen, että laulat englannin kielellä koulussa?

-mitä itse ajattelet heidän suhtautumisestaan?

f) Haluaisitko oppia enemmän lauluja suomen kielellä?

g) Kumpi kieli on sinun mielestäsi parempi kieli laulamiseen?

- miksi?

h) Millaista sinun mielestäsi on irlantilainen musiikki?

-miten kuvailisit sitä sanoin?
 -miten tunnistat, että musiikki on vaikka kotoisin Irlannista?

- 1) Kun kuulet laulun nauhalta?
- 2) Kun alatte musiikkitunnilla harjoitella sitä?

i) Onko sinin mielestäsi irlantilaisella ja suomalaisella musiikilla eroa?

-mitä?

j) Jos haluaisit kuulla hyvää musiikkia, minne matkustaisit?

- miksi?
- millaista musiikkia siellä kuulisit?
- millaista musiikkia siellä kuuntelisit?

4. Oppimateriaali

a) Minkälainen musiikkikirja sinulla on koulussa?

b) Pidätkö musiikinkirjastasi?

- *miksi?
- *miksi et?

c) Laulatko kirjasta lauluja kotona?

- *mitä lauluja?
- *miksi et laula?

d) Mikä on mielilaulusi kirjasta ja miksi?

e) Mitä laulua inhoat? Miksi inhoat sitä laulua?

f) Minkä laulun haluaisit laulaa laulunkokeessa? Miksi?

g) Mitä laulua et halua laulaa laulunkokeessa? Miksi?

h) Mikä laulussa on sinusta tärkein asia?

- *melodia
- *sanat
- *rytmi
- *joku muu, mikä?

i) Kun opettelette uuden laulun, mistä tiedät mistä laulu kertoo?

i) Kuinka ymmärrät mistä laulu englanninkielinen laulu kertoo?

k) Ymmärrätkö aina kaikki opettajan ohjeet?

l) Haluaisitko opetella koulussa jonkun laulun myös suomeksi?

Haastattelun ensin luokan opettajaa, Elsa Warrenia, koska haluan saada lisää taustatietoa luokasta. Näin pystyn tekemään parempia ja tarkempia kysymyksiä.

Haastattelutyypinä on vapaa haastattelu.

1. Kertoisitko musiikin opetuksesi yleistavoitteista?
 - millaisia elämyksiä ja kokemuksia?
 - kuuntelukyvyn kehittäminen?
 - musiikkikäsitteiden omaksuminen?
 - oppilaiden musiikin taitojen kehittäminen (musisointi; laulaminen, soittaminen, laululeikit, liikunta?)
2. Millaiset työtavat teillä on musiikkitunnilla?
 - voima, voimakkuus, dynamiikka; käsitteet, symbolit, kokemukset
 - sointiväri; oma ääni, äänityypit, soitinten tunnistus
 - kesto, rytmi, tempo; hidas - nopea,
 - taso, melodia, harmonia
3. Miten paljon musiikkia on viikossa?
 - ihan erillisenä aineena
 - muilla tunneilla (kokonaisopetus; eheytyt)
 - miksi opetat musiikkia, vaikka alkuperäissuunnitelma oli opettaa musiikkia suomeksi?
4. Millainen on musiikkikasvatuksen ja musiikin opetuksen asema irlantilaisessa yhteiskunnassa?
 - Saavatko koulussa musiikin opetusta?
 - millaista?
5. Miten tuot esille irlantilaista/kelttiläistä musiikkikulttuuria opetuksessasi?
 - soittimet
 - kansantanssit, niiden rytmit
 - kuunteletteko paljon irlantilaista/kelttiläistä musiikkia?
 - Irlantilaisten kansansävelten improvisatorisuus
 - ovatko oppilaat omaksuneet tätä ominaisuutta?
 - miten?
 - kerro kokemuksia
 - Minkälaisia huomioita olet tehnyt itse, ovatko juuri nämä tekijät auttaneet pääsemään itse kielikylvyn tavoitteisiin?
6. Yksi kielikylvyn perustavoitteista lienee se, että oppilaista pyritään kasvattamaan multikultturaaleja persoonia. Tähän liittyy vahvasti suvaitsevaisuus. Miten luulet oppilaiden suhtautuvan erilaisiin musiikkikulttuureihin verrattuna tavallista luokkaa?
7. Savosenäen koululla on joskus myös koko koulun yhteisiä musiikkitapahtumia. Miten lapset osallistuvat niihin?
 - juhlat, koululla tapahtuvat vierailut, muuta
8. Oppimateriaali
 - Miten valitsit laulut The Savosenmäki song-book ?
 - kriteerit
 - Onko muuta materiaalia?
 - Onko muuta materiaalia tulossa?
9. Millaisia ongelmia teillä on musiikin opetuksessa?
10. Minkälainen on oppilaiden kohtalo tällä hetkellä ajatellen yläastetta?
 - Voisiko musiikki olla yksi kohdekielellä opetettavista ai-

neista?

LIITE 2(2)

Miksi?

Miksi ei?

Olisiko tarpeen tehdä musiikin lisäoppimateriaalia kielikylpyluokkia varten? (Pro gradu -tutkielmat yliopistoissa)

Susanna Kuotola
Mendeliininkatu 24 A
40600 JYVÄSKYLÄ
puh. 941-620575

LIITE 3

Mäntän kaupunki
Sivistystoimen lautakunta
Pl 69 35801 MÄNTTÄ

LUPA-ANOMUS PRO GRADU -TUTKIELMAA VARTEN

Teen pro gradu -tutkielmaa Jyväskylän yliopistossa. Aiheenani on kielikylvyn musiikinopetus. Pyrin haastattelemalla kielikylpyluokan oppilaita ja havainnoimalla kielikylpyopetusta selvittämään mitä merkitystä kielikylvylle on, kun se sisältää musiikinopetusta kohdekielellä.

Pyrin haastattelemaan jokaista luokan oppilasta. Haastattelussa pyrin mahdollisimman avoimeen ja vapaaseen haastatteluun. Käsittelen haastattelujen tuloksia täysin luottamuksellisesti. Käytän haastattelujen tallentamisessa nauhuria.

Pyydän Mäntän kaupungin sivistystoimen lautakunnalta lupaa haastatteluun. Kysyn luvan myös jokaisen oppilaan vanhemmilta/vanhemmalta sekä haastatteluun että haastattelun nauhoittamiseen. Luokanopettaja Elsa Warrenin kanssa olemme sopineet, että haastattelun oppilaita viikolla 7 ja 8.

Jyväskylässä 17.1.1995

Susanna Kuotola

Teen pro gradu -tutkielmaa Jyväskylän yliopistossa. Aiheenani on kielikylyvyn musiikinopetus. Pyrin haastattelemalla kielikylypyluokan oppilaita ja havainnoimalla kielikylypyopetusta selvittämään mitä merkitystä kielikylyvylle on, kun se sisältää musiikinopetusta kohdekielellä.

Haastattelun jokaista luokan oppilasta. Haastattelussa pyrin mahdollisimman avoimeen ja vapaaseen haastatteluun. Käsittelen haastattelujen tuloksia täysin luottamuksellisesti. Käytän haastattelujen tallentamisessa nauhuria.

Pyydän teiltä, hyvät vanhemmat, että lapsenne voi olla mukana haastattelun toteuttamisessa. Luokanopettaja Elsa Warrenin kanssa olemme sopineet, että haastattelun oppilaita viikolla ??.

Kiitos!

Jyväskylässä 16.1.1995

Susanna Kuotola
HuK
Mendeliininkatu 24 A
40600 JYVÄSKYLÄ
puh. 941-620575

leikkaa tästä

Lapseni/lapsemme _____ saa osallistua kielikylyvyn musiikinopetusta koskevaan tutkimukseen 1995 kevätlukukauden aikana ja hänen haastattelunsa saa nauhoittaa.

_____, __/___ 1995

allekirjoitus

allekirjoitus

HAASTATTELULUPA

30

Jyväskylän yliopistossa opiskeleva Susanna Kuotola hakee lupaa haastatella Savosenmäen ala-asteen kielikyöpyluokan oppilaita pro gradu -tutkielmaa varten. Aiheena on kielikyölyn musiikin opetus.

Ryhmän opettaja on myönteinen asialle. Kuotola pyytää myös huoltajilta luvat työhönsä.

Oppilaskohtaiset tiedot ovat luottamuksellisia.

Stj:n ehdotus . Sivistystoimen lautakunta

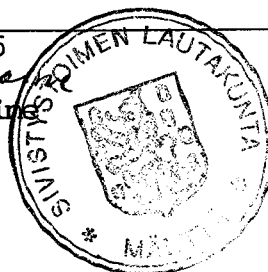
- antaa Susanna Kuotolalle oikeuden haastatella tutkielmaansa varten Savosenmäen ala-asteen kielikyöpyryhmän oppilaita kevätlukukaudella 1995.

Päätös Hyväksyttiin.

OTTEEN OIKEAKSI TODISTAA 22.2.1995

Toimistosiihteeri
PÖYTÄKIRJAN TARKISTUS
ltk kh kv

Mirja Laine
Mirja Laine

TÄYTÄNTÖÖNPANO
Sivltk § 30/95:
S Kuotola
SM

DL
EG